

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára

Főszerkesztő :

FEKETE LÁSZLÓ Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Felelős szerkesztő :

SZEMERJAY-PETRÁN TIBOR Dr.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Thököly-út 95. Telefon: 97-0-69.

A Magyarországi Királyi Közjegyzők Országos Egyletének postatakarékpénztári
csekkszámja: 41.951.

osgyáni Rónay Károly dr.: Részvényjogunk vajúdása.

Mely értékben fogadandók el bánatpénzül az óvadékképes érték-
papirok (B-ő.)

Igazságügyminiszteri nyilatkozat a jegyzői magánmunkálatok megszün-
tetéséről.

Halálozás.

Áthelyezés.

Nemesi névváltoztatás.

Kinevezés.

A budapesti kamara hírei.

A Magyarországi Királyi Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesületének
közgyűlése.

Cégalírások és címpéldányok hitelesítési illetéke.

Adalékok a jegyzői magánmunkálatokhoz.

Új könyv az örökösödési eljárásról.

A Reviziós Liga felhívása.

Az állástalan diplomások elhelyezése.

A Magyar Országos Orvos Szövetség Nyugdíj és Segélyző Intézetének
közlése.

Helyesbítés.

Rendeletek.

Jogi- és illetékügyi irodalmi szemle.

Joggyakorlat.

Szerkesztői üzenetek.

Részvényjogunk vajúdása.

Irta: *osgyáni Rónay Károly dr.*

Már az ókori görög bölcs megdöbbenve állapította meg, hogy „panta rhei” — minden folyik, azaz folyamatosan átváltozik. Folytonos átalakulásoknak van alávetve maga az ember ép úgy, mint minden társadalom, állam, műveltség egyaránt.

Ezek átalakulása okvetlenül maga után vonja a törvényhozás intézkedéseinek is folytonos módosítását, átalakulását. Göthe vagy 120 év előtt megállapította, hogy valamely intézmény vagy törvény alig képes 50 évnél tovább változatlanul a változó szükségleteknek megfelelni.

Ami jó és helyes ma, körülbelül 50 év múlva elavul, hiányosnak, sőt kártékonynak bizonyul.

Ez az oka, hogy például nálunk is 1867. óta miért szaporodtak fel a törvények és rendeletek száma olyan nagy tömegre, hogy azok alapos áttanulmányozása és nyilvántartása az átlagos emberi teljesítőképességet szinte meghaladja.

Különösen pedig alig lehet még oly nagy gonddal is oly törvényt szerkeszteni, melynek életbeléptetése után azon több-kevesebb hiányosság — gyakran elég hamarosan — megállapítható nem volna.

E rövid tanulmány célja a mi kereskedelmi törvényünknek, az 1876. január 1-én életbeléptetett 1875:XXXVII. t.-cikknek a részvényjogot szabályozó 147—122. szakaszainak fogyatékoságát

és az ezek megszüntetése végett 1932. év során közzétett törvénytervezeteket vizsgálat tárgyává tenni.

Célszerűnek tartom azonban előzőleg a részvénytársasági közgazdasági alakulat keletkezésének okát és fejlődési menetét röviden szemügyre venni.

Dacára annak, hogy az ókor némely népének közgazdasága, kereskedelme és jogrendszere nagyon fejlett volt, ezek közt legelső sorban a római népé: a ma is mintaszerűnek mondható római jogban holmi „részvény jognak” nyomára sem akadunk. A rómaiak idejében az egyéni vállalkozás a magángazdaság minden szükségletét képes volt kielégíteni. Volt náluk mindig elég nagyon gazdag ember, aki nagy tőkét igénylő vállalkozásokba sikerrel bocsátkozhatott. Szükség esetén a rendes, teljes vagyoni felelősséggel járó társulási forma állt rendelkezésre a nagy tőkét igénylő vállalatok lebonyolítására. Ha ez elégtelennek mutatkozott volna, a római vállalkozók elég ügyesek, a római jogászok pedig elég zseniálisak voltak, hogy a gazdaság szükségleteit megfelelő kereskedelmi alakulat megteremtése által kielégítsék.

A római birodalom összeomlásával annak rómjai maguk alá temették az ókori tudományt, művészetet, műveltséget, gazdaságot, és jogot egyaránt. Századokon át anyagi szegénység, lelki sötétség, zavar, jogtalanság és erőszak uralkodott Európa fölött. Nagy-Károly császár idejében kezdett valamely jogrend a régi római tradíciók nyomán ismét helyreállni, kereskedelmi testületek szervezkedni és nagy vásárok tartására kifejlődni.

A részvénytársasági forma azonban jóval később, a XV. században jelentkezik először, még pedig Olaszország hatalmas kereskedelmi városában, Genuában. Az első ily társaság a „banca di S. Giorgio”, mely nagy tőkét igényelt és nagy kockázattal — de igen nagy kereseti lehetőséggel is — kecsegtető vállalat volt. Az ily jellegű vállalathoz szükséges nagy tőkét azon időben úgy lehetett megszerezni a legkönnyebben, hogy sokan kis tőke részletekben bocsátottak pénzt a vállalat céljaira személyes vagyoni felelősség kizárásával, de az elérendő haszonból is csak a rendelkezésre bocsátott kisebb tőke arányában kaptak részt.

A XVI. és XVII. században, különösen Amerika felfedezése után a tengerek fölötti uralom és a kereskedelmi téren való fölény átcsúszott fokozatosan Portugália, Spanyolország, Hollandia és Anglia kezébe és ott fejlődött ki nagy arányban a részvénytársasági alakulat, különösen az igen nagy tőkét igénylő keletindiai kereskedelmi

társaságok nyomán, Spanyolország kivételével, mely hasznosabbnak tartotta az amerikai nagy kultúrájú államok kirablását és elpusztítását.

Ilyen volt a többi közt az 1602. évben alakult „Oostindische Companie”, mely fokozatosan megszerezte Németalföld részére mai nagy keletázsiai gyarmatait. — Ilyen volt az 1664-ben Colbert által alapított keletindiai társaság is. Ezeket azonban messze túltett az 1600. évben II. Károly angol király alatt alakult „East India Company” — keletindiai társaság, — melyet a király igen nagy kiváltságokkal, többi közt még a bíraskodás, hadüzenet és békekötés jogával is felruházott. Megjegyzendő, hogy ezek a nagy társaságok belülről céhszerűen volt megszervezve, kifelé pedig rideg egyedárúság jogával felruházva. Az említett angol társaság egy nagyhatalmú elnök és 20 igazgató tag kormányzása alatt állt; hadsereget tartott fenn és várakat épített Indiában. A XVIII. század közepén ezen társaság a vele Indiában versengő és a bennszülötteket ellene fellázító francia keletindiai társaságot Clive és Warren Hastings elnöklete alatt leverte. — E társaság is visszaéléseket követett később el, úgy hogy az angol törvényhozás 1784-ben ellenőrző hatóság alá rendelte (East India Bill) 1857. évben pedig a Sipoy lázadás leverése után e társaságot feloszlatta és az általa meghódított óriási India birodalmat, gazdagságának és hatalmának alapkövét közvetlenül birtokába vette.

Magától értendő, hogy a részvénytársasági gazdasági forma más tereken is, különösen a nagybankok, biztosítási, bánya- és hajózási vállalatok körül mindinkább elterjedt, hogy aztán az ipar és közlekedés terén is mindinkább tért hódítson. Angliában a részvénytársaságoknál a szabad társulás és verseny elve vált uralkodóvá, míg Franciaországban a rendészet és állami gyámkodásé.

A részvény joggal legelőbb a XVIII. században Anglia törvényhozása kezdett foglalkozni, e tekintetben azonban nemsokára túltett rajta Franciaország, ahol a „Code de commerce” már 1807-ben rendszerbe foglalta.

Igaz, hogy a részvénytársasági forma a kisebb tőkék egyesítése által gyorsan föllendítette mindenütt, ahol megjelent, az ipart, kereskedelmet és közlekedést, tehát áldást hozónak bizonyult. Lelkiismeretes, becsületes vezetés mellett mindvégig is csak ilyen maradt volna, ha az emberi kapzsiság minden csunya praktikáival ezen üzletágra nem vetette volna magát teljes erővel. Hamarosan beigazolást nyert ugyanis, hogy a részvénytársaságok körültekintő

és lelkiismeretes vezetés mellett igen nagy sikereket érnek el, főleg pedig nagyon jól jövedelmeznek, tehát a részvényes tőkéje után oly osztalék jövedelemhez jut, melyre számítani nem is mert, amihez járult azon kellemes tudat, hogy a kitünő üzlet a befizetett részvénytőkén kívül egyéb vagyona nézve semmiféle kockázattal nem jár. Ehhez járult azon még sokkal nagyobb előny, tehát nyereség, hogy a jól jövedelmező részvények sokkal magasabb áron voltak idő múltán eladhatók, mint amennyi a részvényre befizetett tőke volt. Ezen tőkeérték emelkedés, jól kezelt részvénytársaságoknál a befizetett részvénytőke tíz—százszorosára, sőt még magasabbra is emelkedett a legszigorúbb számítás mellett is. Az ily szolid részvények a minden munka, sőt komoly kockázat nélküli gyors meggazdagodás lehetőségét nyújtották, nem csoda tehát, ha az ilyen értékpapirokat nemcsak hogy szívesen és jó áron vásárolták, hanem valósággal mohón kapkodtak utána és árát fölverték. A részvények tehát az értékpapírvásárt — tőzsdét (börzét) — rendkívül fejlesztették. Ez az eleinte szolidan induló értékpapír vásár hamarosan a legvadabb üzérkedéssé, nagyon kockázatos, tehát veszélyes szerencsejátékká fajult, a vele járó csunya visszaélésekkel együtt. Ezt lehetővé tette és folyton fokozta a munkanélkül gyorsan meggazdagodni vágyó — tehát a kellő erkölcsi alapot nélkülöző — emberek nagy tömege. Könnyű elképzelni, hogy hány részvénytársasági igazgató, sőt egész igazgatóság, a könnyű módon szereshető nagy vagyon előnyök kísértésének nem bírt ellenállani. Már a kápráztatóan összeállított, tehát szolidnak nem nevezhető, de nem is éppen egészen hamis részvénytársasági évi mérleg is nagy arányokban képes a börzéken valamely részvény árfolyamát felcsigázni, hátha még hamis adatokkal megszépítve teszik közzé!

A gyakori és nem csekély tőzsdei nyereségektől elbódított szerencsevadászok bámulatosan hiszékenyek is. Szinte vakon indulnak egyik-másik „jónevű“ és „megbízható“ „faiseur“ után és buknak bele az örvénybe. Franciaországban a „code de commerce“ hatályba lépte előtt az ilyen című részvényeket is elkapkodták, mint: részvénytársaság a perpetum mobile feltalálására és kiaknázására, — vagy: egy roppant jövedelmezőségű vállalatra, de melynek tárgyát senkinek sem szabad tudnia. Amerikában pedig részvénytársaság alakulhatott Amerika vad szarvasmarhái tejének értékesítésére.

Hasonló visszaélések minden országban előfordultak és idővel mindenütt kénytelenek voltak szigorúbb törvényekkel megrend-

szabályozni a részvénytársaságokat. Most Németország vezet a részvényjog terén, de ott is vajudik egy új törvénytervezet.

Mindenesetre meglepő, hogy a legkülönbözőbb országok törvényhozásai is bámulatosan kesztyűs kézzel kezelték a részvénytársaságokat, amit az eddig uralkodó kapitalisztikus világnézetnek, a „laissez faire, laissez aller“ és a szinte féktelen szabad versenynek, párosulva a túlhajtott individualizmussal, lehet tulajdonítani.

Ami hazánkat illeti, nálunk nagyon későn alakultak részvénytársaságok; amennyire képes voltam megállapítani, csak a XIX. század derekán, tehát négyszáz évvel első megjelenése után. Ennek főoka az, hogy azon idő alatt, amíg a nyugati nemzetek tudományok, művészetek, ipar és kereskedelem, tehát az anyagi jólét terén is biztosan haladtak és gyarapodtak: a magyar nemzet élet-halál harcát vívta századokon át hol a török, hol a „fölszabadító“ osztrákok ellen, melybe kis hijja, hogy bele nem pusztult.

Első nyomát találjuk az 1836:XXVI. törvénycikkben, mely szerint: „Az országon keresztül folyó Duna jobb és balpartjai között szükséges szakadatlan „közösülés“ (akkor úgy nevezték a „közlekedést“) fönntartása végett Buda és Pest városok között állandó hídnak építése határozatik. Ennek folytán

1. §. A Buda és Pest közti állandó híd felépítésének eszközlése egy részvénytársaság feladata lesz, mely is, hogy annál hamarabb összeállhasson, vállalatára nézve pedig törvény által tökéletesen biztosítva legyen . . . 2. §. hidvámot kivétel nélkül mindenki fizetni tartozik . . . 3. §. a hidvám nagysága a részvényes társaság és országos küldöttség közötti egyességgel megállapítandó jegyzék szerint fogván szedetni . . . 5. §. a hidvámszedési eszterdőknek változás alá többé egyáltalában nem eshető számát végkép elhatározólag szabja meg . . . 6. §. e részvényes társaságnak továbbá kisajátítási jogot ad s az igazságos kárpótlás sommás úton biróikép leendő elítéltetése végett a királyi tábla rendeltetik ki, fennhagyatván a meg nem nyugvó félnek a hétszemélyes táblára leendő feljebbvitel.“

Tehát külön törvény kellett nálunk az első részvényes társaság megalakításához, mely egyúttal elsőnek kapott az országban kisajátítási jogot, mely nélkül a híd különben felépíthető nem is lett volna. Széchenyi István gróf lelkes és hosszú küzdelmének e törvény által sikerült az első rést ütni a magyar nemesi előjogokon, mert a nemesség adó és hidvám mentessége ezen építendő hídon lett legelőször megszüntetve.

Ugyanezen törvénycikk soktagú országos küldöttséget választott, mely csak több évi alkudozás után tudott a hídépítő részvényes társasággal a hídvám nagysága és a vámszedési jog éveinek száma tekintetében megegyezni, mely egyezséget aztán az 1840: XXXIX. t.-c. jóváhagyott s a híd 1849. november 20-án át is adatott a forgalomnak.

A részvénytársaságokkal, mint olyanokkal jogi szempontból először az 1840: XVIII. t.-c. foglalkozik. Címe: Közkeresetre összeálló társaságok jogviszonyairól. E törvény 1. § a) pontja a szorosán vett közkereseti társaságokat határozza meg, b) pontja pedig így szól: „vagy olyan társaságok, melyeknél egyik tag sincsen címben külön megnevezve s az egész társasági tőke bizonyos számú és egyenlő sommáról szóló részvényekre oszlik, a részvényes tagok egyedül a részvényekért fizetett pénzüket kockáztatják és egyéb vagyonukkal semmi esetben sem kötelezettek. Ezen társaságok részvénytársaságoknak (Actien—Geschellschaften) neveztetnek.“ Ebből mindjárt arra is következtethetünk, hogy Ausztria közvetítésével a németektől vettük át, úgy az intézményt, mint az azt szabályozni akaró jogot.

Ezen törvény mindössze 13. §-al intézi el az egész részvényjogot nagyon hiányosan és fölületesen. Intézkedéseinek lényege, hogy akik részvénytársaságot akarnak alapítani, azt a váltótörvényeséknél kötelesek bejelenteni, megjelölve a társaság „célját s azon adatokat, melyeken a kitűzött cél elérésének lehetősége alapul, — világosan elkülönöztve a bizonyosokat a valószínűektől és bizonytalanoktól.“ Megjelölendő továbbá „a szükséges tőkemennyiségnek közelítő kiszámítása,“ — a részvények száma és befizetési ideje, — hogy az alapítók a részvények egyrészét és mennyit szándékoznak a közönségnek nyilvános aláírás útján átengedni, — kötelesek továbbá „előleges“ alapszabályt bemutatni, — bizonyos esetekben előbb a helytartótanács engedélyét kieszközölni. — Bizonyos névre nem, tehát előmutatóra szóló részvények kibocsátását tiltja. „Minden részvény után egy voks jár,“ de 10 voksnál többet egy részvényes sem nyerhet. Igazgatóságról és felügyelő bizottságról e törvény említést sem tesz, sem évi mérleg előterjesztésének és miként való összeállításának kötelezettségéről; — visszaélések megbüntetéséről még kevésbé. Pedig a törvényhozóknak vagy legalább egy részüknek, tudniok kellett, hogy külföldön mily körmönfont visszaélések és szédelgések történtek már régtől fogva.

E ködös és zavaros törvényi szabályozás dacára lassanként mégis alakultak nálunk részvénytársaságok. Elsőnek a budapesti lánchíd

építése céljára mely az akkori pénzürték viszonyokhoz képest igen nagy tőkét vett igénybe. 1840-ben egy poéta és politikus, Fáy András alapította emberbaráti alapon és céllal eleinte mint egyszerű egyesülést a „Pesti hazai első takarékpénztár egyesületet,“ mely nem-sokára — 1844-ben — átalakult részvénytársasággá. A részvények ára eredetileg darabonként 60 forint volt. Még gróf Széchenyi István is kételkedett a vállalat sikerében, mégis ebből a szerény „egyesületből“ bontakozott ki idővel hazánk leghatalmasabb pénzürtéke, melynek részvényei 1910. év táján 18,000 arany koronára is felszöktek és évi 800 aranykorona osztalékot fizetett.

Egyik legrégebbi részvénytársaságunk, a szintén gróf Széchenyi által még 1839-ben alapított „Pesti hengermalom-Társaság,“ mely a legutóbbi gazdasági összeomlásig fényesen működött, — továbbá a „Pesti magyar kereskedelmi bank,“ mely az ország legrégebbi bankintézete. Ennek alapítását tekintélyes pesti kereskedők még 1830-ban elhatározták, — de az ehhez szükséges királyi szabadalomlevelet csak 1841-ben kapták és egymillió forint alaptőkével indult meg. József nádor is belépett ezen bank részvényesei közé. Ezen bank ma is körülbelül első helyen áll hazánkban. Ezen példák mutatják, hogy egészséges erkölcsű társadalomban nem a törvény, hanem a becsület és kötelességtudás egymaga is talpkövéül szolgál a gazdasági fellendülésnek. Az 1840: XVIII. t.-c. ugyancsak nem gátolhatta volna meg, hogy az 1875: XXXVII. törvénycikk megalkotásáig akár összes részvénytársaságaink is a legkülönbözőbb visszaélések folytán tönkre ne menjenek.

(Folyt. köv.)

Mely értékben fogadandók el bánatpénzül az óvadékképes értékpapírok?

Előre kell bocsájtanunk, hogy a kérdés birói ingatlan árveréseknél bánatpénzül letett óvadékképes értékpapírokra vonatkozik.

A gyakorlati jogász a címben feltett kérdésre bizonyára azzal a kérdéssel fog válaszolni, hogy egyáltalán kérdéses lehet-e az, hogy bánatpénzül mely értékben fogadandók el az óvadékképes értékpapírok.

Ha az alábbiakban evvel a kérdéssel ennek ellenére is foglalkozni kívánunk, azt azért tesszük, mert az óvadékképes értékpapírok jegyzékének közzététele és az üzleti biztosítékul és bánatpénzül

elfogadható értékekre vonatkozó szabályok összeállítása tárgyában kibocsátott 4260/1929. M. E. számú rendelet megjelenése óta a rendelet értelmezése körül több vonatkozásban viták és tévedések merültek fel.

Volt rá eset, hogy a rendelet téves értelmezésével birói ingatlan árverésnél zárolt takarékpénztári betétkönyvet fogadtak el bánatpénzül, holott a rendelet II. részében foglaltakból kétségtelenül megállapítható, hogy takarékpénztári betétkönyv csak üzleti biztosítékul, vagy üzleti bánatpénzül fogadható el, de semmi esetre sem birói ingatlan árverésnél leteendő bánatpénz gyanánt.

Ezt és az ehhez hasonló tévedéseket azonban ennek a cikknek a keretében bővebben tárgyalni nem kívánjuk, hanem csupán egy legutóbb felmerült eset kapcsán a felfolyamodási bíróságnak a címben feltett kérdésben, a végső fokon elvi jelentőségűnek mondható döntését tartjuk szükségesnek mihez tartás végett közreadni.

A szóban forgó eset tényállása a következő volt:

Birói ingatlan árverésen az egyik árverelni szándékozó a birói kiküldött kezéhez bánatpénzül a 4260/1929. M. E. számú rendeletben szereplő óvadékképes értékpapirokat tett le. A birói kiküldött felhívta az árverelni szándékozót, hogy a bánatpénzül felajánlott értékpapiroknak az árverési feltételekben felhívott polgári perrendtartás 127. §-ában meghatározott árfolyamértékét a most említett §-ban előirt módon igazolja. Minthogy azonban a szóban forgó értékpapirok a budapesti tőzsdén nem jegyeztettek, az árverelni szándékozó azoknak „a letétel napját megelőzőleg utoljára jegyzett árfolyamát” igazolni nem tudta. A birói kiküldött mivel nem állott módjában megállapítani azt, hogy az árfolyamértékük $\frac{2}{3}$ -áig, de semmiesetre sem a névértékükön felül elfogadható értékpapirok letételével az árverelni szándékozó fél eleget tett-e az árverési feltételekben százalékszerűen megállapított bánatpénz-letételi kötelezettségének, a letett értékpapirokat bánatpénzül el nem fogadta és az árverelni szándékozót árverésre nem bocsájtotta, hanem az árverést az ő kizárásával tartotta meg.

Az árverelésről ekként kizárt fél az árverés ellen előterjesztéssel élt. A telekkönyvi hatóság az előterjesztésnek helytadott, az árverést megsemmisítette és a birói kiküldöttet arra kötelezte, hogy az előterjesztés és az árverésen való megjelenés költségeit az előterjesztéssel élő félnek és a végrehajtást szenvedőknek fizesse meg.

Döntését azzal indokolta, hogy a kiküldött királyi közjegyző

jogszabály sértést követett el, midőn az árverelőként jelentkezett s bánatpénz fejében óvadékképes értékpapirokat letevő végrehajtót az 1911. I. t.-c. 127. §-ában meghatározott árfolyam igazolására hívta fel s miután ezt nem igazolta, őt az árverelésből kizárta, mert a 4260/1929. M. E. sz. rendelet szerint a letett értékpapirok óvadékképesek és névértékük 70% -áig bánatpénzül elfogadhatók voltak.

A birói kiküldött az első bíróság végzése ellen felfolyamodással élt. A felfolyamodási bíróság az első bíróság végzését — amennyiben a megtartott árverést megsemmisítette, helybenhagyta, abban a részében viszont, mely a birói kiküldöttet a fölmerült s megállapított költségek megfizetésére kötelezte, — megváltoztatta és a kiküldöttet e költség-viselési kötelezettség alól többek közt az alábbi rendkívül érdekes és értékes indokolással felmentette.

„Az árverési feltételek szerint az árverelni szándékozók a bánatpénzt készpénz híján a Pp. 127. §-ában meghatározott árfolyam alapul vételével óvadékképes értékpapirokban voltak kötelesek letenni. A Pp. 127. §-a nem beszél bánatpénzről, hanem csak biztosítékról, de minthogy a Vt. s egyéb végrehajtási eljárási szabályok sehol sem foglalkoznak azzal a kérdéssel, hogy birói árverés esetében bánatpénzül óvadékképes értékpapirok is elfogadhatók-e és mely értékben, — hanem ehelyett a Vt. nov. 21. §-ában a bíróságra bizza a bánatpénz összegének megállapítását s a birói gyakorlat a Vt. 42. §-ának utolsó bekezdését, majd a Pp. E. 44. §-a folytán a Pp. 127. §-ának azon rendelkezését, mely szerint biztosítékul óvadékképes értékpapirok is szolgálhatnak, kiterjesztette a bánatpénzre is. A Pp. 127. §-a szerint azonban az óvadékképesnek nyilvánított értékpapirok is biztosítékul s így bánatpénzül is csak a budapesti tőzsdén a letétel napját megelőzőleg utoljára jegyzett árfolyam $\frac{2}{3}$ -áig fogadhatók el, de semmiesetre sem a névértékükön felül.

Akkor tehát, amidőn az árverelő a bánatpénzt értékpapirokban kívánja letenni, a kiküldöttnek kötelessége vizsgálni, 1.) hogy a letenni kívánt értékpapirok óvadékképeseknek vannak-e nyilvánítva, 2.) hogy azok a Pp. 127. §-a értelmében igazolt árfolyamának $\frac{2}{3}$ része fedezi-e a leteendő bánatpénz összegét.

Adott esetben az előterjesztéssel élő fél az árverési feltételekben 1582 P-ben megszabott bánatpénz fejében 2 darab egyenként 100 angol font névértékű, az 1923. XXVIII. t.-c. 12. §-a alapján kibocsájtott $3\frac{1}{2}\%$ -os állami kötelezvényt (clearing kötvényt) tett le a kiküldött kir. közjegyző előtt.

Ezek az értékpapírok az óvadékképes értékpapírok jegyzékének közzétételét tartalmazó 4260/1929. M. E. sz. rendelethez csatolt I. melléklet 3. sorszáma alatt fel vannak véve és így nem férhet kétség ahhoz, hogy ezek a kötvények a birói eljárásban letéti pénzek elhelyezésére — tehát a bánatpénz helyett való letételre — alkalmas óvadékképes értékpapírok.

Ami azt a kérdést illeti, hogy ezek az értékpapírok, mely értékben fogadhatók el a birói eljárásban bánatpénzül, erre a Pp. 127. §-a és a 4260/1929. M. E. sz. rendelet együtt adják meg a feleletet s az első bíróság tévedett, midőn egyedül az említett rendelet III. mellékletének alapján azt állapította meg, hogy a szóban forgó értékpapírok a névérték 70%-a erejéig fogadhatók el bánatpénzül.

A rendelet semmi vonatkozásban sem helyezte hatályon kívül a Pp. 127. §-át, melynek generális szabálya szerint, az értékpapírok a budapesti tőzsdén a letétel napját megelőzőleg utoljára jegyzett árfolyam $\frac{2}{3}$ -áig fogadhatók el. Arra az esetre, ha a szóban forgó értékpapírok mint ezúttal is, a budapesti tőzsdén nem jegyeztetnek, a 4260/1929. M. E. rendelet 3. §-a akként intézkedik „amennyiben a birói eljárásban biztosítékul a budapesti Áru- és Értéktőzsdén nem jegyzett értékpapírt is el lehet fogadni, az ily értékpapír árfolyamértékeként más adat bizonyításának hiányában azt az összeget lehet figyelembe venni, amelynek erejéig az illető értéket üzleti biztosítékul, vagy bánatpénzül el lehet fogadni. (5. §.)“ Az itt hivatkozott 5. §. szerint viszont azt, hogy a budapesti Áru- és Értéktőzsdén nem jegyzett magyar államadóssági kötvények és egyéb értékpapírok üzleti biztosíték, vagy bánatpénz fejében milyen értékben fogadhatók el, a Pénzügyminiszter állapítja meg. A szóban forgó értékpapírok tekintetében ezt a megállapítást a rendeletnek III. melléklete tünteti fel, midőn kimondja, hogy az 1923. XXVIII. t.-c. 12. §-a alapján kibocsájtott $3\frac{1}{2}$ %-os clearing kötvények a közigazgatás valamennyi ágazatában üzleti biztosítékul és bánatpénzül a névérték 70%-a erejéig fogadhatók el.

Minthogy a fentiek szerint a letételt megelőző napon az angol font árfolyama 18·85—19·25, tehát a középárfolyam 19·05 Pengő volt, a letett 2 darab összesen 200 angol fontról szóló kötvény pengő névértéke: 3810 pengőt, ennek 70%-a 2667 pengőt tett ki. A 4260/1929. M. E. rendelet 3. §-a szerint tehát a Pp. 127. §-ában említett árfolyamnak ez a 2667 pengő tekintendő és az értékpapírok e 2667 pengő árfolyam $\frac{2}{3}$ -a erejéig voltak bánatpénzül elfogadha-

tók. Minthogy ez a $\frac{2}{3}$ 1778 pengőt tett ki, nyilvánvaló, hogy ez az összeg az 1582 pengőben meghatározott bánatpénzt meghaladván, a letett értékpapírok bánatpénzül elfogadandók lettek volna s így szabálytalanul járt el a kir. közjegyző, midőn a letett értékpapírokat el nem fogadva, a letevőt az árverésből kizárta. Az árverésnek a Vt. 179. §. e) pontja alapján történt megsemmisítése tehát helyén való volt.

A kir. törvényszék azonban akkor, amidőn a fenti konkluzióra csak a 4260/1929. M. E. sz. rendelet rendelkezéseinek gondos mérlegelése után lehet jutni s midőn a rendelet és törvény miként alkalmazása tekintetében még az első bíróság is tévedett, a kiküldött kir. közjegyző ismertetett eljárásában nem látott oly fokú és természetű szabálytalanságot, mely az árverés megsemmisítése mellett a kiküldöttnek a költségekben való marasztalását szükség-szerűen maga után vonná s ezért az első bíróság végzésének a kiküldöttet a költségekben marasztaló részét megváltoztatta annál is inkább, mert a Vt. 35. §-a szerint a bíróság az eljárás megsemmisítése esetén is csak elmarasztalhatja, de nem köteles a kiküldöttet a költségekben elmarasztalni.

A kir. törvényszéknek, mint felfolyamodási bíróságnak a fentiekben kifejtett álláspontja alapján megállapítható, hogy a tőzsdei árfolyammal nem bíró óvadékképes értékpapírok árfolyamul — ha azok ingatlanárverésnél bánatpénzül letétnak — azt az értéket lehet elfogadni, amely értékben azok az állami közigazgatás ágazataiban, a mindenkorai pénzügyminiszteri rendelettel megállapított értékben üzleti biztosítékul vagy bánatpénzül elfogadhatók. — Természetes azonban, hogy ezek az értékpapírok a birói árverésnél leteendő bánatpénz gyanánt ennek az árfolyamul elfogadható értéknek csupán $\frac{2}{3}$ -áig, de névértéknél nem magasabb összeg erejéig vehetők számításba.

Minden elfogultság nélkül meg kell állapítanunk, hogy ez a döntés a bölcs bíró felfogását tükrözteti vissza, aki a törvény és a rendeletek hiányosságait a gyakorlati élet és a méltányosság követelményeivel összhangba hozni igyekszik. De meg kell állapítanunk azt is, hogy ez a döntés a birói kiküldöttet súlyos és felelősségteljes feladat elé állítja azzal, hogy az árverések izzó hangulatában — mint a fentiekből is látható, — legtöbbször komplikált számításokat kell végeznie ahhoz, hogy eldönthesse, vajjon a bánatpénzül felajánlott értékpapír fedezi-e az árverési feltételekben előirt bánatpénz összegét. Ha ehhez a számításhoz szük-

séges kellő adatok (miként a fentközlött esetben: a valutaárfolyamok, az óvadékképes értékpapiroknak a mindenkori változásokat feltüntető legutolsó hiteles jegyzéke és az értékpapiroknak a pénzügyminiszter által megállapított legutolsó értékelése) a kiküldött rendelkezésére nem állanak és ennek következtében esetleg már nem óvadékképes értékpapirt, vagy nem az előirt bánatpénznek megfelelő összegű értékpapirt fogad el, kiteszi magát a Vt. 179. §. e) pontja alapján az árverés megsemmisítésével és költségviseléssel járó kellemetlen következményeknek.

Ezen a nehézségen csak egy módon lehetne segíteni, ha a bíróságok részéről a bírói kiküldöttek következetesen támogatást nyernének annak az egyedül helyes álláspontnak az érvényre juttatásánál, hogy aki bánatpénzül értékpapirt kíván letenni, az köteles a kiküldöttek mindazokat a hiteles adatokat szolgáltatni, amelyek alapján minden kétséget kizárólag megállapíthatja, hogy a letevő a bánatpénz letételi kötelezettségének az árverési feltételekben előirt mértékben eleget tett-e. (B—ő.)

Közlemények.

Igazságügyminiszteri nyilatkozat a jegyzői magánmunkálatok megszüntetéséről. A képviselőház igazságügyi bizottsága az igazságügyi költségvetést április 26. napján megtartott ülésén vette tárgyalás alá s ez alkalommal Lázár Andor dr. igazságügyminiszter részéről olyan nagyfontosságú kijelentés hangzott el, amely a jogászörök érdeklődését a legnagyobb mértékben felkeltheti s amelyet évtizedek óta sajnós, hiába várt az egész magyar jogász közvélemény. Lázár Andor dr. budgetbeszédjében előzetesen érintette a közjegyzői kérdést is — a még mindig közkézen forgó és javarészből nem a tiszta jóindulatból s legkevésbé sem a valóságból táplálkozó híresztelésekkel szemben — autentikus helyről megállapítván, hogy a közjegyzői kar is küzd az anyagi nehézségekkel. Igyekszik azonban — mondotta a miniszter — elérni, hogy a közjegyző továbbra is olyan hitelt érdemlő személyiség maradjon, amilyennek lennie kell. A magyar közjegyzői karnak minden oka megvan arra, hogy ennek a miniszteri kijelen-

tésnek komoly súlyt és jelentőséget tulajdonítson s hogy indokolt reményt tápláljon abban a tekintetben, hogy az igazságügyi kormányzat vezetőjében meg van a komoly szándék a közjegyzői kar nehéz helyzetén a lehetőség határain belül való segítségére. A kiemelkedő fontosságú részlete Lázár Andor beszédének azonban az a kijelentés volt, hogy a közgazgatás rendezése esetén a községi jegyzőknek olyan súlyos és megfelelően dotált közfunkciói lesznek, amellyel összeférhetetlen és felesleges is számukra a magánmunkálatok végzése. Ezt a nagyfontosságú jogszolgáltatási érdekeket, az általános jogbiztonság komoly kérdését közvetlen közletről érintő, az ismert körülményekre tekintettel férfias erőt és bátorságot reprezentáló kijelentést minden magyar jogász indokolt örömmel és lelkesedéssel üdvözölheti. Ennek a közlönynek más helyén, amint majdnem minden számban frappáns esetekkel illusztráltan foglalkozunk ezzel a közérdekből halaszthatatlan sürgős megoldást igénylő kérdéssel s minden elfogultság nélkül megállapíthatjuk, hogy a jegyzői magánmunkálatok ellen való küzdelemnek ez a közlöny is egyik, bár szerény, de harcos organuma. Ha az igazságügyminiszter ezirányú kijelentését, amelyért különben már önmagában véve is hálás lehet az egész magyar jogász közvélemény, tett is fogja követni, ezzel miniszteri működésének olyan emléket fog emelni, amely valóban aere perennius lesz.

Halálozás. Szabó István dr. békési kir. közjegyző ez évi április hó 27-ik napján Békésen elhalálozott. Érdemes kartársunk, mint közjegyzőhelyettes 1918. évben nyert kinevezést Békésre, ahol haláláig a jogkereső közönség, a hatóságok és kartársai megérdemelt rokonszenvétől kísérve működött. Elhalálozásáról a szegedi kamara külön gyászjelentést adott ki s a temetésen képviseltette magát.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Skublics Imre zalaegerszegi és Telman Sándor dr. csepregi kir. közjegyzőket saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte.

Nemesi névváltoztatás. A kormányzó Budapesten 1933. évi március hó 7. napján kelt legfelsőbb elhatározásával a magyar királyi belügyminiszter előterjesztésére legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy dr. vitéz nemes Pynkóczy-Tóth Aladár kir.

közjegyző, valamint kiskorú gyermekei családi nevüket magyar nemesgüknek érintetlenül hagyása mellett „*Tóthfaludy*“ névre változtassák.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Janits* Károly dr. budapesti kir. közjegyzőhelyettes a budapesti központi kir. járásbíró-sághoz végrehajlóvá nevezte ki.

A budapesti kamara közleményei. A budapesti kir. közjegyzői kamara hivatalos helyisége ez évi április hó 1-től kezdődően *Lázár* Ferenc dr. az új elnök irodahelyiségében Budapest V. Bálvány-utca 13. számú ház I. emeletén van, (Telefon: 23-1-48.) ahova mindennemű hivatalos irat és beadvány irányítandó. A kamara új postatakarékpénztári számlát nyitott, amelynek száma 47448. E számlára teljesítendő a kamarát illető befizetések. — A budapesti kir. Közjegyzői Kamara felhívja a kebelébe tartozó kir. közjegyzőket, hogy addig is, amíg a folyó évi tagdíj illetményeket újból megállapítja, az előző évre megállapított tagdíjilletményüknek megfelelő összeget, valamint az előző évről fennmaradt hátralékos tartozásukat a 47448. számú postatakarékpénztári csekkszámára ez évi május hó 15-ig befizetni sziveskedjenek. — A budapesti kamara rendes havi társasvacsoráját a hó második keddjén május 9-én fogja Budapesten az Országos Kaszinó külön termében megtartani.

A Magyarországi Királyi Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesülete a folyó évi április hó 22-ik napján délután 6 órakor tartotta meg Budapesten az 1932. évi rendes közgyűlését. A közjegyzővé kinevezett dr. *Velsz* Elemér egyesületi elnök helyett dr. *Antalffy-Zsiros* Aladár nyitotta meg az ülést, felkérésére dr. *Diemár* Kálmán az egyesület titkára terjesztette elő az egyesület évi jelentését. Jelentésében vázolta a helyettesek szomorú helyzetét. Míg az 1929. évben 110 olyan helyettes működött, aki ezt életpályául választotta, addig ezek száma csupán 59, sajnos ezek között is többen vannak, akik havonként csak néhány napig dolgozhatnak. A helyettesek fizetése mintegy 40%-kal csökkent, ez a csökkenés néhol 60%-ig is terjedt. Miután a kir. közjegyzők jövedelme is lényegesen csökkent, a helyettesi fizetések igazságos mérvben való csökkentésében sérelmet nem látnak, bár néhol ez már a családok helyzetét veszélyezteti. Sokkal nagyobb gondot okoz az elbocsátásnak mindinkább felbukkanó réme, — másrésztől az is, hogy a helyettesítések néhol csak napokig tartanak úgy, hogy a haláleset folytán állás nélkül maradt helyettesnek egyáltalán nem áll módjában a helyettesítés útján némi jövedelemre szert tenni s így állandóan az állástalanság és elláttatlanság fenyegeti a helyetteseket, ami azelőtt ismeretlen fogalom volt. A

helyettesi pályán működőket és arra készülőkét lassanként kiszorítják a nyugdíjasok, ami ellen eddig nem sikerült orvosságot találni; reméli a helyettesi kar, hogy ez a lehetetlen állapot egyszer mégis orvosoltatni fog. A jelöltek száma nem szaporodik, legalább is nem olyan mértékben, mint azt az óvás megengedés folytán várni lehetett volna. A helyettesi kar hálával emlékezik meg a kir. közjegyzői kamarák vezetőinek mindenkor melegszívű támogatásáról. Aggodalmat keltett a helyettesi karban az egyik kir. közjegyzői kamarának a jelölések körül követett gyakorlata, mely szerint az minden körülmények között csak a saját kamarája területén működő helyetteseket jelöli, ami a helyettesek összességére nézve sérelmes. Az elmúlt év folyamán dr. *Antalffy-Zsiros* Aladár az ingatlan árverés szabályait állította össze, — míg dr. *Hirkó* Boldizsár, dr. *Csákay* Albert és vitéz dr. *Susits* Ervin cikkeket irtak közlönyünkben. Ismertette a havi összejövetelek és értekezletek eredményeit s szeretettel emlékezett meg dr. *Velsz* Elemér 15 éven át folytatott elnöki működéséről. Egy jobb jövő reményében türelemre inti a helyettes társakat, mert az eddigi kinevezési rendszert dr. *Lázár* Andor önmagyméltóságának e tekintetben megértő s bölcs rendelkezései követték s így egy jobb jövőbe vetett bizalom alapja meg van.

A közgyűlés úgy az évi jelentést, mint az előterjesztett zárszámadást tudomásul vette s a felmentvényt megadta.

Dr. *Antalffy Zsiros* Aladár kérte, hogy a központi intézőbizottság következő indítványait fogadja el a közgyűlés: 1. Az egyesület 1908. évben alakulván meg, a huszonöt éves fennállása megünneplésére jubileumi díszközgyűlést tart. 2.) Az egyesület azon kérelmet terjessze elő a közjegyzői kamarákhoz, hogy az új helyettesi bejegyzésekről az egyesületet értesítse. 3.) A dr. *Hajnal* Bálint által összeállított helyettesi névjegyzék nyomassék ki s neki önzetlen munkálkodásért szavazzon köszönetet a közgyűlés. 4.) Kéri, hogy az évi tagdíjakat a közgyűlés 4.— pengőben állapítsa meg s hogy hivatkozással az alapszabályok 8. §-ára felkéressenek a kir. közjegyzők, továbbá a közjegyzőjelöltek, hogy ez egyesületbe kültagokként lépjenek be. 5.) A központi intézőbizottság bizassék meg, hogy a hétvégi (weekend) szünet megtartása érdekében az általa célszerűnek vélt lépéseket tegye meg. 6.) Az alapszabályok szerint az egyesület hivatása a kir. közjegyzőhelyettesi állások betöltése körüli eljárás. Az ingyenes állásközvetítés érdekében szükséges intézkedések megtételével bizassék meg a köz-

ponti intézőbizottság. 7) A Kir. Közjegyzők Közlönye szerkesztőségének köszönet nyilvánították a helyettesi kar érdekében mindenkor tanúsított állásfoglalásért. A közgyűlés az indítványokat egyhangúan elfogadta. Az ezután megejtett tisztújítás eredménye a következő: elnök: dr. Antalfy-Zsiros Aladár, alelnök: dr. Sziráky László, titkár: dr. Diemár Kálmán, pénztáros: dr. Kozányi Pál (Budapest IV., Petőfi Sándor-utca 3.) A központi intézőbizottság tagjai: dr. Tamásfalvy Thury Géza, dr. Hajnal Bálint, dr. Varga Kálmán, dr. Debreczeny Dezső, dr. Hirkó Boldizsár. Póttagok: dr. Balogh János, dr. Szakáts István, dr. Stamberger Pál. A közgyűlés általános helyeslése és lelkes hozzájárulása mellett jelentette ki az elnök azt a határozatot, hogy dr. Lázár Ferenc felsőházi tag, budapesti kir. közjegyzőt, a budapesti kir. közjegyzői kamara elnökét, az egyesület volt elnökét és dr. Fekete László budapesti kir. közjegyzőt a kir. közjegyzők és közjegyzőjelöltek nyugdíjintézetének elnökét, az egyesület volt alelnökét a kir. közjegyzőhelyettesek érdekeinek lelkes szívvel való felkarolásáért figyelemmel az alapszabályok 8. §-ára, az egyesület tiszteletbeli tagjaivá választotta. Tudomásul vették a megjelentek, hogy minden hó második keddjén délután 6 órakor a Belvárosi Kávéház emeletén a helyettesek összejövetelt tartanak. A közgyűlésen huszonnégyen vettek részt, akik között meglepően sok vidéki tag jelent meg.

Cégaláírások és címpéldányok hitelesítési illetéke. Az 5100/1931. M. E. rendelet 19. § a 1. pontjának nem egészen szabatos szövegezése következtében a gyakorlatban mindezideig vitás volt az a kérdés, hogy a cégcímpéldányokon levő aláírások, illetve cégaláírások hitelesítésénél 3, vagy 1 pengős bélyeg alkalmazandó-e s hogy a cégaláírások hitelesítésénél annyiszor 3 pengő bélyeg rovandó le, ahányan jegyzik a céget, vagy az egységesnek tekintendő cégaláírás hitelesítése után — tekintet nélkül a cégaláírások számára csupán 3 pengő bélyegilleték rovandó le. Ezzel a kérdéssel külön cikkben foglalkozott *Barcs Ernő* dr. e közlöny 1932. évi 6. számában s az Illetékügyi Közlöny 1932. évi 6. számában e kérdés szintén minden irányú részletes megvitatásban részestült. Mindezek ellenére a nem mindenben kongruáló vélemények mellett a vitás kérdésekben egységes gyakorlat nem alakulhatott ki. *Lukács Izsó* dr. budapesti közjegyző e tárgyban illetékes felvilágosításért részletesen megokolt beadványban közvetlenül a központi díj és illetékkiszabási hivatalhoz fordult s az ellentétes gyakorlat

hátrányaira rámutatva, hivatalos álláspont közlését kérte. Erre a beadványra hivatalos válasz érkezett, amely véglegesen és autentikusan eldönti a vitás kérdéseket. A hivatalos válasz szó szerint való szövege a következő:

„A m. kir. közp. díj- és illetékkiszabási hivataltól Budapest. Ik. 117,284/933. III. Tárgy: A cégaláírások hitelesítésének illetéke. Dr. Lukács Izsó kir. közjegyző részére Budapest, Erzsébet-körút 39. A m. kir. pénzügyminiszterium f. hó 15 én kelt 12,312/933. VIII. szu rendelete értelmében értesíti a kir. hivatal, hogy a cégbírósághoz bejegyzés végett benyújtott cégjegyzési címpéldányokon levő aláírások az 1931. évi 5100 M. E. szu rendelet 19. §-ának 1. pontja szerint aláírásonként 1 P illeték alá esnek, míg az írásba foglalt ügyletek tényleges cégjegyzése (cégszerű aláírás) esetén cégaláírásonként 3 P. illeték jár — tekintet nélkül arra, hogy a társasági vagy kereskedelmi cég érvényes jegyzéséhez hány természetes személy aláírása szükséges, mert az idézett §. 2. bekezdésében foglaltak helyes értelmezése szerint „magának a kereskedelmi cégnek, mint egységes jogi személynek az aláírása esik 3 P illeték alá.“ Megjegyzi még a kir. hivatal, hogy az 1931. évi 5100. M. E. számú rendelet 19. §-ának (2) bekezdésében említett 3 pengő illetéket nemcsak a jogügyletet tartalmazó okirat cégaláírásának hitelesítése után kell lerónni, hanem akkor is, ha az okirat jogügyletet nem tartalmaz. Budapest 1933. március 27-én. Dr. Jelinek s. k. pü. tan. A kiadmány hitelül: Budapest 1933. március 28. Olvashatatlan aláírás s. k. osztálykezelő (P. H.)“

Adalékok a jegyzői magánmunkálatokhoz. A perenkívüli jogszolgáltatásnak egyik sarkalatos pontja a megelőző jogvédelem. Ennek tökéletes megvalósítására törekszik már kezdettől fogva a közjegyzői kar abban a feltétlen meggyőződésben és konkrét tényekből levont okszerű következtetések és tapasztalatok alapján, hogy a jogviszonyoknak a felek akarata, érdeke szerinti rendezése, — ehát a perek megelőzésére annyira fontos jogügyletek okiratolása csak az arra hivatott, kellő elmélet és gyakorlati ismeretekkel rendelkező s a közhitelesség feltétlen erejével működő királyi közjegyző és az ugyancsak minden elméleti és gyakorlati tudással felvértezett ügyvédi kar kizárólagos jogosítványa lehet. Ezt az elvet a nyugateurópai jogállamok jórésben törvényes intézkedésekkel már meg is valósították, amivel elérték egyrészt a bíróságok nagymérvű tehermentesítését, másrészt pedig megszabadították a jogkereső közönséget a helytelenül szerkesztett jogügyletekből eredő

súlyos bajok s még súlyosabb kényszerű járulékaitól: a drágán fizetett hiábavaló per és egyéb eljárási költségektől. Egy jogállamban ideál csak a teljes jogbiztonság lehet. Ezért harcol a közjegyzői kar is, sajnos, azonban minden erre irányuló tevékenysége hajótörést szenved, mert nálunk még ma is a modern jogfejlődés korszakában minden szakismeretet, tudást és gyakorlati jártasságot nélkülöző egyének vannak hatóságilag rászabadítva a perenkívüli jogszolgáltatás úgyszólván minden ágára. Ez valóban tűrhetetlen állapot, amelynek megszüntetésére minden célravezető eszközzel törekednünk kell. Ha valamikor, úgy a jelen viszonyok között amúgy is különös fontossága van e kérdés helyes megoldásának, amikor a megélhetési problémák egész tömege mered elénk.

Közlönyünk évek óta súlyt helyez a megelőző jogvédelem kérdéseinek tárgyalására s már több ízben hangot adott annak, hogy a jogi élet teréről magán és igazságszolgáltatás érdekében egyaránt eltávolíttassanak az erre nem alkalmas s kellő elméleti és gyakorlati ismeretekkel nem rendelkező elemek és a megindított akció érdekében nem egyszer intézett már kérelmet a kartársakhoz a tudomásokra jutó adatok gyűjtésére és közzétételére. Több ízben volt is alkalmunk Közlönyünkben az úgynevezett magánmunkálati „csodabogarak“ mosolygásra készítő eseteit olvasnunk lelkes és harcrakész kartársaink megjegyzéseivel kapcsolatosan.

Mutatványul alább közlök egy „Nyilatkozat“-ot, a munkálati tevékenység jellemzésére, amely a közelmuliban került a kezeim közé olyképpen, hogy az abban szereplő egyik szereplő behozta hozzám az írást s arra kért, hogy azt én „erősítem“ meg. Maga ez a tény jelzi, hogy a falusi ember tudatában bent él a közjegyzői intézmény iránti bizalom s a közjegyzői közreműködés erejébe vetett megingathatatlan hit. A baj csak ott van, hogy az illető érdekelt felek mielőtt megfelelő helyre juthatnának, jogi kontárok kezeibe kerülnek s így a szándékolt jogügylet nem a megelőző jogvédelem érdekeit szolgálja, hanem éppen a peresedésnek csirait foglalja magában, amely — mint tudjuk — súlyos következményekkel jár minden vonatkozásban. Magát a nyilatkozatot teljes szövegében szószerint az alábbiakban teszem közzé. További megjegyzés teljesen felesleges.

„N Y I L A T K O Z A T.

Alulírott Heteyi Kálmán és neje Kun Verona nemesbüki lakosok ezennel kijelentjük, hogy gyermekeinknek még életünkben történt részbeni öröklés útján való kielégítésnél fiunk Heteyi István nemesbüki lakosnak a nemesbüki lakóházat és a hozzátartozó telket, mely a telekkönyvben a nemesbüki 503. és 509

számú telekjegyzőkönyvekben 274/2. b., és 274/3. hrsz.-ok alatt van felvéve adjuk, de mégis úgy, hogy *addig míg élünk, a nevünkről le nem adjuk*, de most már adjuk ezt a nyilatkozatot, amelyhez többi gyermekünk is hozzájárul elismerve azt, hogy ők a ház és telek értékének megfelelő jutalékot már kézhez kapták, úgy hogy amikor *öröklésre kerül a sor*, a testvérek a házat és telket *kivéve mindenben egyenlően osztozkodnak, István pedig a házzal és telekkel többet fog kapni, mint a többi testvérek egyenkint.*

Heteyi István szüleinek ezen szándékát és akaratát tudomásul veszi és beleegyezik abba, hogy a ház és telek, melyet szülei ilyenformán neki juttatnak, még az ő halálukig az ő nevükön legyen, kijelenti, hogy úgy testvérei ellen, noha azok a háznak megfelelő értéket már kézhez kapták, semmi keresetet nem tesz. Megállapítja még azt, hogy ennek folytán a ház és telek után eső adókat természetesen a szülei viselik egész halálukig.

A testvérek még pedig Heteyi Katalin férj. Szabó Józsefné nemesbüki, Heteyi Anna férj. Rumi-Szántó Sándorné karmacsi- és Heteyi Rozália férj. Kovács Zsigmondné nemesboldogasszonfai lakosok szüleinek az első pontban kifejezett szándékát és akaratát tudomásul veszik, kijelentik, hogy az Istvánnak juttatandó ház és telek értéke erejéig szüleiktől már ki lettek elégítve, úgy hogy annakidején, amikor törvényes öröklésre kerül a sor, *ezen okirat alapján már most megengedik*, hogy az első pontban leírt ház és telek Heteyi István nevére *kebeleztessek* és ők csak a többi vagyonban részesednek egyenlő arányban István testvérükkel.

Valamennyi *szerződő fél itt* minden félreértés kikerülése céljából kijelenti, hogy csakis a 274/2. b. és 274/3. hrsz.-ok alatt felvett ingatlanokról és a rajta lévő épületekről van szó, míg bármi néven nevezendő ingóság ebbe a szerződésbe nem vehető bele, mert az mind egyenlő arányú öröklés tárgyát fogja képezni.

Ezzel az okiratot felolvastattuk, megmagyaráztattuk és mindenben helyesnek találva, aláírtuk. Nemesbüki, 1931. évi november 8 án.

Heteyi Kálmán sk., + Kun Verona, névirója, Zambach sk., Heteyi István sk., Heteyi Katalin sk., Heteyi Anna sk., Heteyi Rozália sk.. Előttünk: Zambach József sk. jzö., Daubner Erzsébet sk., Mórác József sk., Major István sk..“

Dr. Berzsenyi László.

A jegyzői kezekből elég gyakran kikerülő végrendeletekről egész szép gyűjteményt lehetne egybeállítani a jogi tudatlanság és felületesség illusztrálására. Egyik kartársunk közül két olyan esetet, ahol a végrendelező irni nem tudott s a jegyző a végrendeleteket csupán keresztvonással látta el anélkül, hogy a végrendelezők nevét oda írta volna. Mindkét végrendeletet természetesen hatálytalanították. Ugyanez a kartársunk közül egy harmadik esetet is, amikor a jegyző a végrendelező fél kérésére a végrendelezési aktusnál jelen volt egyik tanú helyett egyszerűen egy más tanút alkalmazott, aki csupán csak tanúi minőségben később aláírta a végrendeletet anélkül, hogy az egész aktusnál szabályszerűen jelen lett volna. Persze ezt a végrendeletet

is hatálytalanították. Így érvényesül az abszolút jogi tudatlanság és könnyelműség mellett a felek akarata a legfontosabb vagyoni kérdésekben s így híúsítják meg a lelkiismeretlen jogi kontárok a feleknek azt a fontos jogát, hogy vagyonuk sorsa haláluk esetére akaratuknak megfelelő módon rendeztessék.

E helyen kívánunk megemlékezni arról, hogy a jegyzők országos árvaház egyesülete igazgató tanácsi ülésével kapcsolatosan április hó 22-én a községi jegyzők értekezletet tartottak, amelynek kizárólagos tárgya volt „a községi jegyzők okirat szerkesztési joga ellen az ügyvédi kamaráktól indított újabb *támadások*.” Az értekezletről kiadott hivatalos tudósítás szerint „a falusi közönség mind erősebben megnyilvánuló általános követelése tette időszzerűvé a jegyzői okiratszerkesztési jog megvédelmzésére irányuló országos mozgalom tervét, amely különböző szervezetek egységes állásfoglalását kívánja sorompóba állítani a falusi lakosság gazdasági és jogbiztonsági érdekeit veszélyeztető törekvések ellen. A budapesti ügyvédi kamarát a jegyzői okirat szerkesztési jog elleni állásfoglalásban néhány ügyvédi kamara követte, mégis a *kamarák többsége (!)* és a vidéki ügyvédi kar (!) a maga teljes jelentőségében méltányolja a falu népének a helyi okirat szerkesztéséhez fűződő évszázados jogát.” Ehhez, nyilván és kizárólag a laikus közvélemény részére, helyesebben annak megtévesztésére szánt hivatalos kommunikációra vonatkozólag néhány szerény észrevételünk volna. Mindenekelőtt meg kell állapítanunk, hogy a jegyzők „okiratszerkesztési joga” tulajdonképpen tételes törvényi intézkedésen nem alapul s ennek hiányában sokkal inkább lehet egy megtűrt helyzetről, mint jogról beszélni. Az ügyvédi kamarák ez ellen az úgynevezett „jog” ellen nem „támadást”, hanem ennek a politikai okokból megtűrt, azonban a jogkereső közönségnek mérhetetlen károkat okozó állapot megszüntetése ellen országos akciót kezdeményeztek, mert sehogy sem tartják az ideális jogrenddel összeegyeztethetőnek azt, hogy a jogkereső közönségnek sokszor életbevágó fontosságú vagyoni ügyeit olyanok intézzék, akik minden jogi előképzettség és megfelelő jogi gyakorlat híján e minőségükben csak kontároknak tekinthetők. Ezt a fellépést támadásnak csak a közvetlen érdekelt jegyzők minősíthetik, akik a jogterületekre vonatkozó orvvadászati jogosítványukat féltik: a tárgyilagos felfogás szerint ez a mozgalom csupán a jogrend kiépítését és biztosítását célozza. A falusi közönség részéről mind „erősebben” nyilvánuló általános követelésről nem igen tudunk, ellenben igen

jól ismerjük és indokoltnak találjuk a falusi közönség állandó panaszát azok miatt a károsodások miatt, amelyet ügyeikben a jegyzők magánmunkálkodása okozott. Mesterséges, hangulatkeltő megnyilatkozásokat ki lehet forszírozni, a falu népe azonban saját kárán sokat tanulva, sehogy sem sorozható azok közé, akik jegyzők további garázdálkodása mellett síkra szállanak. Amilyen valószínűtlen a falu népének a jegyzőktől hangoztatott általános állásfoglalása a jegyzők magánmunkálatai mellett, éppen olyan bizonyos és kétségtelen az, hogy Magyarországon ügyvédi kamara nem nyilatkozott és nem nyilatkozhatott a jegyzők „okiratszerkesztési joga” mellett. Ez már a tényeknek olyan rosszindulatú beállítása, amellyel csak az a további argumentum versenyez, hogy az ügyvédi kamarák akciója „jogbiztonsági érdekeket veszélyeztet”, vagyis a jegyzők szerint az a jogbiztonság, amit az ő magánmunkálkodásuk előidéz. Ezekkel az argumentumokkal komoly szakember előtt szélmalomharc jelentőségű volna a vitatkozás éppúgy, mint megcáfolása annak a rosszhiszemű, vagy tudatlan állításnak, mintha a jegyzők okiratszerkesztési joga „évszázados” volna. Erre vonatkozólag Kőrössy Bertalan dr. budapesti kir. közjegyző e közlőny 1929. évfolyama 9-ik számában irt kiváló tanulmányában megállapította, hogy ez az úgynevezett magánmunkálati jogosítvány eltűrt formájában is csupán az 1901. évi XX. t.-c. életbeléptetése után volt hatályban s addig a bíróságok állandó gyakorlata szerint zugirászati kihágásban vétkesnek nyilvánították a községi jegyzőket, akik a felek részére díjazás mellett okiratokat, beadványokat szerkesztettek. Az évszázados jog ekként csekély 32 évre zsugorodik össze. Ez a kétségbeesett s igen gyarló érvekkel való hadakozás nyilvánvaló bizonyíték amellett, hogy egyrészt ezáltal végre komoly és jelentőségteljes akcióról van szó s hogy másrészt a jegyzői magánmunkálatok mellett komoly és helytálló érveket nem, csupán ilyen laikusoknak szánt bombasztokat lehet felsorakoztatni. Reményteljes ez a helyzet arra a közeljövőre, amikor a jogbiztonságot a jegyzői kontárok már nem fogják veszélyeztetni.

Új könyv az örökösödési eljárásról. A magyar jogi irodalom még a mai súlyos viszonyok közepette is igen nagy számban mutat fel klasszikus műveket. Akár az anyagi jog, akár az alaki jog terén elsőrangú, nagybecsű termékek jelennek meg a könyvpiacra. Mily dicsőséges kultúrfőlény ez a szomszéd nemzetek elmaradottságával szemben. A nemzeti öntudatnak, a nemzeti élniakarásnak mily nagybecsű kincsei és dokumentumai ezek. A spe-

ciális közjegyzői szakmunkák terén fentiekkel sajnos, nem nagyon dicsekedhetünk. Ezért meg kell ragadnunk minden alkalmat annak lehetővé tételére, hogy a mi szegényes közjegyzői irodalmunk gyarapítását lehetővé tegyük. Örülnünk kell, ha valaki vállalkozik arra, hogy a magyar jogászai társadalomnak s ebben a közjegyzői karnak oly művet bocsájt rendelkezésére, mely úgy az elmélet mint a gyakorlat emberének komoly, pontos forrásmunkául szolgálhat. Dr. Telman Sándor kartársunk „Örökösödési eljárás” című művének első kiadásával tanujelét adta szakirói készségének. Ma minden magyar közjegyző asztalán áll az ő nagybecsű, alapos, sok munkát, fáradságot igénybevevő terjedelmes mesterműve, melynek megalkotásánál nem anyagi haszon, hanem a kartársak iránti megbecsülés, a hivatás érzete, a közjegyzői pályának szeretete vezette. Tárgyilagossá kell lennünk: ezen mű közvetlenül az örökösödési eljárás novellájának megjelenése után lett feldolgozva s a kartársak sürgetésére hamarosan kiadva. Ez az oka annak, hogy bizonyos elméleti álláspontok megállapításánál a műben hiányokat észlelhetünk s hogy a rendszer megválasztásánál nem a leggyakoribb módszer vétetett alkalmazásba, hogy a legújabb elvi jelentőségű gyakorlat talán egész terjedelmében figyelembe nem vétetett. Ezen szempontok, továbbá a novella életbeléptetése óta eltelt esztendőik során kialakult törvény és rendelet magyarázat, a kifejlődött gyakorlat és az újabb tapasztalatok azon elhatározáshoz vezették Telman Sándor kartársunkat, hogy „Örökösödési eljárás” című művét teljesen átdolgozott második kiadásban bocsássa egész új köntösben a kartársak és az egész magyar jogász társadalom rendelkezésére. — A második kiadás mondhatni teljesen új munkát jelent. Figyelembe vétetett ebben az utóbbi évek során kifejlődött új joggyakorlat. Korrigáltattak bizonyos elméleti megalapozások. A mű egész rendszere változáson ment át, mert a törvény szakaszai mellett hozza a rendeletek vonatkozó intézkedéseit, joggyakorlatot és a szükségessé vált magyarázatot. Ez rendkívüli módon megkönnyíti az egész anyag és a mű kezelését. Az együvé tartozó részletek egységes csoportosítása könnyen áttekinthetővé teszi a keresendő anyagot. Célszerűnek látszott a mű terjedelmének korlátozása, annál is inkább, mert az illetékszabályok gyakori változásnak vannak kitéve és így ezzel a mű részben elavulttá válhat. Az illetékszabályzat a joggyakorlattal való részletes és alapos feldolgozása a mű oldalszámait a tulajdonképpeni lényeg, az örökösödési eljárás rovására gyarapítaná. Egyébként is

illetéki művek, ha csekély számban is, a kartársaknak megfelelően rendelkezésére állanak. Amidőn tehát egy ily komoly munka megjelenése előtt állunk, erkölcsi kötelessége kell legyen minden magyar közjegyzőnek a mű megrendelése, mert ezen előzetes és nem érdemtelen bizalmat jelentő megrendelés jelenti a mű nyomdábaadásának lehetőségét. Siessünk tehát önzetlenül értékes munkát adó kartársunk támogatására szétküldött megrendelő íveinek aláírásával s annak részére való beküldésével, hogy kartársunkat munkájában ezen erkölcsi támogatást is jelentő hozzájárulásunkkal elősegítsük. Helyes lenne, ha az Országos Egylet és a közjegyzői kamarák is könyvtáraik részére legalább 2—2 példányban a művet megrendelnék. Célszerű lenne, ha az Országos Egylet odahatna, hogy az igazságügyi kormány rendeleti úton a művet a királyi bíróságok könyvtárainak megvételre ajánlaná. Azok, akik értékelni tudják a jogi szakmunkát és különösen a közjegyzői szakirodalom gyarapodását, kartársunk új nagy munkáját kollegiális érzéssel, nagy bizalommal és szeretettel várják. *Dr. Kepes János.*

A Reviziós Liga felhívása. A Reviziós Liga elismerésméltó munkájához támogatást kér az ország minden lakosától. Tagsági belépésre való felhívásokat intézett többek között az összes közjegyzői kamarához is, melyben megállapítja, hogy a magyar reviziós liga vértelen, nehéz, de már a győzelem felé haladó harcához a társadalom minden rétege csatlakozott. A küzdelmet feladni nem szabad. A harc ma el nem lanyhulhat, sőt éppen most kell azt még jobban fokoznunk. A magyar közjegyzői kar hivatalos szervezetei bizonyára készséggel tesznek eleget a liga azon kérelmének, hogy a kir. közjegyzőket, valamint a helyetteseket és jelölteket s általában a közjegyzői irodák tagjait és alkalmazottait a liga sorába való belépésre felhívják. A minimális évi tagsági díj mindössze 1 pengő. Az évi tagsági hozzájárulás — ha nem is túlnagy, — de számottevő összeggel megváltható. Közelebbi felvilágosítás a Magyar Reviziós Ligánál (Budapest V. Kossuth Lajos-tér 4. szám alatt) nyerhető és a belépési nyilatkozatok is oda küldendők.

Az állástalan diplomások elhelyezése. Az igazságügy-miniszter az alábbi rendeletet intézte a közjegyzői kamarához: „Magyar királyi Igazságügyminiszter 2162/1933. I. M. VIII. szám. Tárgy: Főiskolai oklevéllel rendelkező állásnélküliek alkalmazása. A magyar ifjúság, köztük a főiskolai képesítéssel rendelkezőknek munkaalkalmakhoz juttatása a kormánynak a Nemzeti Munkaterv

18. pontjában kifejezésre is juttatott elsőrendű feladata és törekvése. A kormány többi tagjával egyezően magam is mindent elkövetek abban az irányban, hogy a felügyeletem alatt álló igazságügyi hatóságoknál és intézményeknél állásnélküli ifjak az állam nehéz pénzügyi helyzetének és az ézszerűségnek korlátai között keresethez jussanak. Az állam hivatalos szervei azonban egymagukban a kérdés megoldására, illetőleg súlyosságának enyhítésére nem képesek, ahhoz valamennyi közhatóság (intézet) és a társadalom tevékenysége is szükséges. Ezért a kamara útján a kir. közjegyzők figyelmébe ajánlom, hogyha irodájukban segédszemélyzetre van szükség, a lehetőség szerint főiskolai, elsősorban jogi képzettségű jelentkezőket alkalmazzanak. Budapest, 1933. évi jan. 20-án *Lázár s. k.*“

A Magyar Országos Orvos Szövetség Nyugdíj- és Segélyező Intézete a közjegyzői kamarák tagjai részére felajánlotta igénybevételeire a Budapesten I. Mártonhegyi-út 53–57. sz. alatt a Svábhegy tövében, annak déli oldalán, 3200 öles angol parkban levő „Orvos Otthon“ című üdülőjét, ahol napi négyszeri étkezéssel egy, vagy kétágyas szobában, naponként és személyenként 6 pengőért teljes ellátást nyújt. — Felvilágosítás nyerhető a segélyező intézetnél, Bpest. Városház-u. 14. sz. alatt hétfőn, szerdán és pénteken este 7–9 óráig (Tel. 88-5-80), vagy az „Orvos Otthon“ gondnokánál egész nap a helyszínen. (Tel. 51-6-40.)

Helyesbítés. E közlöny múlt számában a budapesti kamara közgyűléséről szóló tudósításban megemlékeztünk *Fésűs György* dr. ceglédi kir. közjegyzőnek indítványairól többek között arról is, amely annak lehetővé tételére vonatkozott, hogy a közjegyzők a másolatok helyett az eredeti kő lajstromokat mutathassák be a bíróságnak. Az indítványt tevő kartársunk kívánságához képest közöljük, hogy az indítvány szószerint való szövege ez volt: „Kérje a közgyűlés az igazságügyminiszterhez intézendő felterjesztésében, annak rendeleti kimondását, hogy a hagyatéki lajstrom másolata helyett az eredeti bemutatható.“ A tudósítás és az indítvány között tehát csupán a fakultatív jogosultság tekintetben van eltérés.

Rendeletek.

36321/1933. P. M. sz. Az idegen államok pénznemeiben megállapított értékeknek az illetékek, továbbá a fényüzési és az általános forgalmi adó megállapítása szempontjából pengőértékre történő átszámítása.

2600/1933. M. E. sz. Az egyenesadókra és illetékekre vonatkozó törvényes rendelkezések kiegészítéséről és módosításáról.

9503/1933. I. M. sz. A kiskunhalasi második kir. közjegyzői állás megszüntetése.

10.100/1933. I. M. sz. A bírósági ügyvitel egyes szabályainak módosítása és kiegészítése.

23000/1933. P. M. sz. Az egyes adók után fizetendő rendkívüli pótlékok és egyes adótételek felemelése.

21.176/1933. P. M. sz. Az óvadékképes értékpapírok jegyzékének, valamint az üzleti biztosítékok és bánatpénzül elfogadható értékekre vonatkozó összeállításoknak módosítása és kiegészítése.

10.900/1933 I. M. sz. Bogyiszló község törvénykezési átcsatolása.

Jogi és illetékügyi irodalmi szemle.

Magyar Jogászegyleti értekezések és egyéb tanulmányok. E közlöny idei 2. számában már megemlékeztünk arról, hogy a Magyar Jogászegylet az értekezéseknek füzetenként való kiadását megszünteti és ehelyett negyedévenként rendszeresen megjelenő folyóiratot ad ki. A folyóirat első száma izléses kiállításban és értékes tartalommal most jelent meg. Tájékoztató előszót irt Oswald István dr. a jogászegylet elnöke, vezetőcikket pedig gróf Apponyi Albertről Papp József dr. a budapesti ügyvédi kamara elnöke. Folytatólag közli e szám a jogászegyletnek Grosschmid Béni születése 80 évfordulója alkalmával tartott díszközgyűlés jegyzőkönyvét, amely Szladits Károly dr. nagyértékű emlékbeszédét szószerint való szövegében tartalmazza, úgyszintén Vladár Gábor dr., Juhász Andor dr., Baracs Marcel dr., Kolosváry Bálint dr., Menyhárh Gáspár dr., Faluhelyi Ferenc dr. s Rácz Béla dr. felszólalásait. Mendelényi László dr. kuriai bíró előadását közli ezután e szám a büntető eljárás gyorsításának módjairól, tovább pedig Marton Géza dr. előadását „Az objektív felelősség elve a magánjogi törvénykönyv javaslatában“ címen, majd Harmath Jenő dr. táblai tanácselnök „Hogyan kellene reformálni választójogunk képviselőjelölési rendszerét“ és Markos Olivér dr. „Kamat, késedelmi kártérítés és kamat elévülés a magánjogi törvénykönyv tervezetében“ címen megtartott jogászegyleti előadásait. A Könyv-ismertetés rovatban Nizsalovszky Endre dr. méltatja Kuncz Ödön egyetemi tanárnak „A magyar kereskedelmi és váltójog vázlat“ című munkájának a biztosításról szóló első részét. A tartalmas folyóirati számot a Magyar Jogászegylet szemléje című rovat érdekes közleményei fejezik be. Ismételten is hangsúlyozni kívánjuk, hogy a Magyar Jogászegylet tagjai a folyóiratot tagsági járulékként kapják és hogy az egylet a folyóirat révén is reméli a magyar jogászság tömeges csatlakozását.

Magyar Jogi szemle. (XIV. évf. 4. szám.) Tóth György dr. kuriai bíró a trianoni állampolgárság kérdésével foglalkozik e szám vezető helyén különös tekintettel annak házasságjogi vonatkozásaira. Folytatólag Perjési Mihály dr. és Richter Béla dr. önálló cikkei jelentek meg, majd a Szemle, Kritikai Szemle, Előadások és Külföldi Jogélet című rovatok értékes közleményei következnek. Ennek a számnak mellékleteként is megjelentek a magánjog, hiteljog, polgári törvénykezési jog, büntetőjog és karteljog tára című külön füzetek.

Polgári jog. (IX. évf. 4. szám.) Deflációs magánjog címen Varannai István dr. irt vezetőcikket e számba és az ezt követő Joggyakorlat rovatban Jablonkay Géza dr., Vági József dr. foglalkoznak különböző gyakorlati kérdésekkel. Az ügyvédség rovatban Groak László dr. irt nagyobb cikket „Gazdasági jogi kérdések és az ügyvédi rend” címen. E szám mellékleteként megjelent a közgazdaság és pénzügyi esettár és jogszabály gyűjtemény.

Jogtudományi közlöny. (68. évf. 13—16 szám.) A 13 szám vezetőhelyén Olchváry Zoltán debreceni táblai elnök tollából „Tételes szabályaink a gyakorlat tükrében” című kiemelkedő értékű tanulmány jelent meg, amely különben a debreceni Tisza István Tudományos Társaságban megtartott székfoglaló értekezésnek egy részlete. A 15. szám hangulatos jogbölcseleti vezetőcikkét „Az ember fia a bírák előtt” címen Sebestyén Ernő dr. budapesti ügyvéd irta. Ugyan- ebben a számban kezdte meg és a 16. számban folytatja Löw Loránt dr. budapesti ügyvéd „A magyar nemzetközi hitbizományi jog” című érdekes tanulmányát. A 13—16. számok hasábjait egyébként javarészen a Magyar Jogászegylet és a Budapesti Ügyvéd Unió sorozatos ankettjein a magyar ügyvédi kar túlszűfolttsága megszüntetésének módjai nagyfontosságú s az egész magyar jogász társadalmat közvetlenül érintő kérdésben elmondott felszólalások ismertetése, illetve közlése foglalja le. E felszólalások két főcsoportra oszthatók a szerint, amint az illető felszólalók a numerus clausus, vagy a szabad ügyvédség elvi alapján állanak. A közölt felszólalások javarésze az utóbbi csoport híveit sorakoztatja, így elsősorban Zsitvay Tibor dr. volt igazságügyminiszter nagy hatású és különlegesen tanulságos felszólalását a 14. és 15. számok két részletben közlik, megjelent továbbá Papp József dr. budapesti kamarai elnök felszólalása, amelyben szintén a szabad ügyvédség elvi álláspontját teszi magáévá, illetve ebben a kérdésben évek óta vallott álláspontját szögezi le ezuttal is, megemlékezvén többek között arról is, hogy az ügyvédi kar is sürgeti az okirati kényszerről szóló törvényjavaslat alkotmányos letárgyalását. Ennek a törvénynek azonban — a felszólaló szerint — olyannak kell lennie, hogy „a közjegyzőknek vagy pedig a községi jegyzőknek olyan munkaterületeket ne biztosítson, amelyekkel eddigelé nem rendelkeztek.” A közjegyzői karra, akinek különben jóindulatú barátai közé Papp Józsefet sohasem sorozhattuk, nem tulságosan hízogó, hogy a községi jegyzőkkel azonos vonatkozásban emlékezik meg róla. Az meg éppen meglepő, hogy a budapesti ügyvédi kamara elnöke a községi jegyzők eddigi munkaterületeit érinteni nem kívánja, holott éppen ezzel kapcsolatosan volna alkalom az ügyvédség helyzetén lényegesen segíteni. A felszólalás fent hivatkozott részletét tárgyilagosságnak sem minősíthetjük azért, mert az okirati kényszer kérdését a jogkereső közönség és a jogbiztonság érdekeinek indokolt előtérbe helyezése nélkül tiszta és kizárólag ügyvédi kérdésnek deklarálja. A numerus clausus hívei közül csupán Östör József dr. felszólalását közli a 14. és 15. szám. Az utóbbi számban Mendelényi

László dr. kuriai bíró felszólalása is megjelent, amelyben négy pontból álló javaslatot terjeszt elő a szanálási módozatokra vonatkozólag. E javaslat szerint a magyar ügyvédi kamaráknál vezetett ügyvédi lajstromok 1933. év június 30. napjával lezárandók s ezekbe az alaplajstromokba 1938. június 30. napjáig némely kivételtől eltekintve felvétel nem történhetik. Az alaplajstromba bejegyzett ügyvédek ügyvédi működésüket továbbra is változatlanul és korlátlanul gyakorolhatják. 1933. június 30.-ika után ügyvédi okleveles jelöltek csak az ügyvédhelyettesek lajstromába veendőek fel s ezek az ügyvédjelöltek csupán a járásbírók, egyes bírák, rendőrbírók, közigazgatási hatóságok és községi bíróságok előtt járhatnak el önállóan, társas- és felsőbb bíróságok előtt pedig csak mint az alaplajstromba bejegyzett ügyvéd helyettese. Ügyvédhelyettes az ügyvédek lajstromába csak 5 évi helyettesi gyakorlat után vehető fel; az, azonban, aki az ügyvédi vizsgát kitüntetéssel tette le, már 3 évi gyakorlat után is felvehető. Ügyvédjelöltek csak 5 évi gyakorlat után, azok azonban, akik szigorlataikat kiüntetéssel tették le, az eddigi 4 évi gyakorlat után bocsáthatók ügyvédi vizsgára. Az egyetemi tanulmány idő 4 évről 5 évre emelendő fel s az egyetem bármelyik karára felvett elégségesen érettek száma nem lehet több, mint az ugyanakkor felvett kitünő, jeles és jó érettségi bizonyítvánnyal jelentkezők együttes száma, vagy e szám bizonyos hányada. A 16. számban végül Kölcsey Sándornak a debreceni ügyvédi kamara elnökének felszólalása jelent meg, amely szintén a szabad ügyvédség elvi alapján tárgyalja a kérdést s a közlemény szerint felszólalásában a következő részlet is foglaltatott: „Egy furcsa jelenségre hívom fel a figyelmet. A közjegyzői pályán numerus clausus van és mégis mit látunk? A közjegyzők elhurcolkodtak kis két-háromszobás lakásokba, elbocsátják a cselédjeiket, bejárónőt vesznek és kosztot hordatnak Debrecenben. Hát kérdem, ott valami nagyon szabad a pálya? Vajjon nem kedvezésekben részesültek-e a közjegyzők és az óvások mellett megkapták a hagyatékok intézését és még más előnyöket is.” Valószínűnek tartjuk, hogy a felszólalás e részének szövegét nem teljes pontossággal közli e lap, mert a közölt formában bizonyos értelembeli fogyatékoságai vannak. Azt a megállapítást, hogy a közjegyzők különös kedvezésben részesültek volna, aminek úgy látszik azt tekinti a felszólaló, hogy a közjegyzői intézményt megszervezték és hatáskörét megállapították, egészen tárgyilagosságnak minősíteni nem igen lehet. Úgy látszik azonban az ügyvédség szanálási akciója rendjén és annak keretében még olyan illustris judiciummal rendelkező emberek is, mint Kölcsey Sándor, célszerűnek találják a közjegyzői intézmény és karral szemben nem egészen igazságos és tárgyilagosságnak hangulateltetés céljából való megkockáztatását. Hogy ezek a nem éppen helyén való és indokolt megjegyzések a magyar ügyvédség sorsát előbbre viszik-e, az már lényegesen más kérdés. Véleményünk szerint semmi esetre sem. A közlöny egyes számainak melléklapjaként az ügyvédi közlöny, mellékleteként pedig a különböző döntvénytári füzetek ezuttal is megjelentek.

Illetékügyi Közlöny. (VIII. évf. 4. szám.) Gold József vezetőközleménye után a Szemle rovatban közli e szám a közigazgatási bíróság pénzügyi osztálya jogegységi tanácsának ez év március 27. és április 3. napjain tartott ülésein különböző illetékügyi kérdésekben hozott határozatait, amelyek közül a közjegyzői gyakorlatot közelebbről érintő következő határozatokat ismertetjük:

1.) Hagyatéki osztályos egyesség esetén az örökösök az után az érték-

többség után tartoznak élők közötti szerzés jogcímének megfelelő illetéket fizetni, amennyivel az osztályos egyesség alapján többség kaptak annál az értékénél, mint amennyi a reájuk nézve irányadó öröklési jogcím alapján jutott volna. Tehát végrendelet jogcímén való öröklés esetén a végrendelet szerint járó örökrész értéke hasonlítandó össze az osztályos egyesség alapján kapott értékkel akkor is, ha a végrendelet szerint járó érték kevesebb, mint amennyi törvényes öröklés esetében járna.

2.) Az öröklési illeték közös öröklés esetén az örökösökkel szemben egyetemleges fizetési kötelezettséggel hajtható be, tehát nem másodsorban való fizetési kötelezettséggel, vagyis nem csak akkor, ha az illeték a szerző féltől be nem hajtható.

3.) A végrendeleti illeték az okiraton annak kiállításakor rovandó le. (Ez a határozat az illeték díjjegyzék 78. tétel I. A. 1. pontja alapján kialakult eddigi gyakorlattal kettős ellenétben áll, így elsősorban azért, mivel a hivatkozott díjjegyzék tétel szerint a végrendelet után illeték csak abban az esetben jár, ha annak alapján vagyonátruházás történik s másodsorban pedig ez az illeték nem a kiállításakor, hanem a vagyonátruházás megtörténte után válik esedékessé.)

4.) Házastársak között az 1886. évi 7. t. c. 22. §-ának a. pontjába felsorolt vagyoni viszonyokat szabályozó szerződés, ha nincsen közjegyzői okiratba foglalva, nem illetékköteles.

5.) A biztosítéki összeg erejéig bekebelezett jelzálogjog törlésére vonatkozó engedély, ha abban nyugta nem foglaltatik, csupán állandó okirati illeték alá esik, ha azonban megállapítható, hogy a törlési engedéllyel ténylegesen valami tartozási követelésre szerzett jelzálogjog szüntettetett meg, úgy az okirat után az illeték érték szerint rovandó le.

A Joggyakorlat rovatban e szám több közigazgatási bírósági határozatot közöl, így a 4710/1931. számú határozat szerint, ha a szerződő felek az adásvételi szerződést különböző időpontban irták alá, a kincstárnak az illetékhez való joga az utolsó aláírás napján nyílik meg. Hatósági jóváhagyás alá eső jogügyletnél a jogügylet teljes egészében akkor is csak a jóváhagyás után tekintendő érvényesen létrejöttnek, ha a jóváhagyás nem az összes szerződő felek, hanem csak azok közül csak egyesek érdekében válik szükségessé. Az 1537/1931. számú határozat szerint hasznélvezettel terhelt vagyon ajándékozása után előírt illeték nyilvántartásba vétele akkor sem tagadható meg, ha a vagyonátruházást a megajándékozottra rótt vizontszolgálat erejéig visszterhesnek kell tekinteni. A 17621/1931. számú határozat szerint öröklési és ezzel kapcsolatos ingatlan vagyonátruházási illeték erejéig a dologi kezesség csak azokkal az ingatlanokkal szemben érvényesíthető, amelyek öröklése után az illetéket követelik. A 3027/1931. számú határozat szerint a vagyonátruházási illetéket végrehajtás után nem lehet követelni attól az egyetemleges fizetésre kötelezett féltől, akinek részére fizetési meghagyást nem bocsátottak ki.

A Fontos Tudnivalók rovatban az illetéknek bélyegjegyekben való lerovására megállapított 50 pengős értékhatárt változatlanul fennállónak és a 64700/1932. számú rendelettel nem érintettnek tekintik, vagyis az illeték és a rendkívüli pótlék együttes összegének bélyegjegyekben való lerovása a közlemény szerint csak azokban az esetekben követelhető, amikor az egyesített összeg az 50 pengőt meg nem haladja.

Szerkesztői Üzenetek rovatában egy kérdésre megállapítja a szerkesztőség, hogy illeték és adóügyekben a fizetési meghagyások ellen irányuló felebbezések a illetékdíjjegyzék 14. tételének b. pontja alapján illetékmentesek s annak a további véleményének ad folytatólag kifejezést, hogy az ilyen felebbezésekhez csatolt másolatokat a közjegyzők illetékmentesen hitelesíthetik, ez az illetékmentesség azonban feltételes. Ez az álláspont véleményünk szerint legalább is vitatható, annál is inkább, mivel azt megfelelő jogszabállyal alátámasztani a szerkesztőség sem tudta.

Joggyakorlat.

45. Ha a végrendeleti okirat — a végrendelet szövege és záradéka együttesen — igazolja úgy azt, hogy a végrendeletet az örökhagyó előtt a tanúk együttes jelenlétében felolvasták, valamint azt is, hogy az örökhagyó az okiratot a tanúk együttes jelenlétében végrendeletének nyilvánította, akkor a végrendelet az 1876. évi XVI. t.-c. 6. §-ában megszabott *alaki kellékeknek* megfelel. (K. P. I. 1853/1930.)

46. Abban az esetben, ha kétséges, hogy az örökhagyó helyettes örökös, vagy utóörökös akart-e kinevezni, az előbbit kell feltenni. Azonban az előörökös az *utóöröklés* hatályának beálltán nem hiusíthatja meg végrendelettel, vagy élők között kötött ügylettel, nem hiusíthatja meg tehát örökbefogadási szerződéssel sem. (K. P. I. 570/1931.)

47. A feltételhez nem kötött *hagyomány* az örökhagyó halálával nyílik ugyan meg, de az örökös a hagyományt addig kiszolgáltatni nem köteles, amíg a hagyománnyal megterhelt örökséget ő maga meg nem szerzi. Abban az esetben, ha az örökös nevezés érvényességét vitássá teszi és perrel is megtámadják, az örökös az örökséget nem szerzi meg előbb, mint amikor a végrendeletet egyességgel, vagy ítélettel érvényesnek nyilvánítják. Ilyen esetben tehát az örökösnek a hagyomány kiszolgáltatására vonatkozó kötelezettsége előbb nem áll be s a hagyományt vele szemben korábbi időpontban érvényesíteni nem lehet. (K. P. I. 6371/1931.)

48. Ajándékozási szerződést, amelynek célja harmadik személy érdekében védelme, az ajándékozó halála után ez a harmadik személy, mint az ajándékozonak örököse durva hálátlanság miatt attól függetlenül jogosult megtámadni, hogy az ajándékozó vissza-

vonási szándékát még életében kinyilvánította-e. (K. P. III. 8620/1930.)

49. Az ingatlanra vonatkozó *tulajdonközösségnek* árverés útján való *megszüntetésére* a jelenlegi idő nem alkalmas.

Az ingatlanra, különösen házassági belfőségre nézve a tulajdonközösségnek árverés útján való megszüntetése kivételesen helyt foghat alkalmatlan időben is akkor, ha az egyik tulajdonostárs viselkedése és magatartása következtében olyan különös méltánylást érdemlő körülmények forognak fenn, amelyek a másik tulajdonostársnak helyzetét a tulajdonközösség fenntartása esetén türethetlenné, a közösségben maradáshoz reá nézve elviselhetlenné teszik. (K. P. V. 5977/1930. K. P. V. 3598/1930.)

50. Ha a tartásra kötelezett nem teljesíti kötelezettségét a szerződésnek megfelelő módon és ennek következtében a szolgáltatás a tartásra jogosítottra nézve érdekét veszítette, a tartásra jogosított a szerződésnek felbontását kívánhatja. (K. P. III. 2012/1931.)

51. A köznyelven móringtonak nevezett *hitbér*, az a vagyoni juttalom, amelyet a férj, vagy a férjre tekintettel harmadik személy a házasság megszűnésének idejére a feleségnek rendel. Ez a házasság megszűnésének idejére való rendelés különbözteti meg a hitbért az egyszerű, élők közötti, vagy halálesetre szóló ajándékozástól.

A házassági törvény 89. §-a értelmében a házasságnak bontóperben meghozott ítélettel történt megszűnésével kapcsolatosan, vagy ily ítélettel való megszűnése után a kötendő *házasság okából adott ajándékokat* a házasság felbontása előtt bekövetkezett tények alapján a házassági törvény 89. §-ában foglalt jogszabályok alkalmazásával lehet csupán *visszakövetelni*, mert habár a házasság fennállása alatt az egyik házastárs vastag hálátlanság miatt az általános magánjog szerint vissza is követelheti a másik házastársnak adott ajándékot, a bontóper alatt és után a házastársnak adott ajándék sorsát kizárólag a felhívott törvényszakas szabályozza. Ez áll abban az esetben is, ha a visszakövetelési per a bontóper befejeztekor még folyamatban van. (K. P. III. 3996/1931.)

52. A vadházasságban élő felek között is és előzetes megállapodás nélkül is alkalmazást nyerhetnek a *közös szerzésre* vonatkozó jogszabályok. (K. P. III. 5649/1931.)

53. Az *ingatlan átruházások* érvényességére vonatkozó 4420/1918. M. E. számú rendeletben foglalt jogszabály ellenkező rendelkező hiányában az ingatlanok hozományul való átruházásra is alkalmazandó. (K. P. III. 1612/1932.)

54. Az, hogy azok az ingóságok, amelyekre a bérbeadót *törvényes zálogjog* illeti meg, a bérlőnek az ingóságai legyenek, nem szükséges; tehát a törvényes zálogjog kiterjed harmadik személyek által a bérlőre használat, vagy őrizet végett, vagy más célból bizott dolgokra s csak azokra nem terjed ki, amelyek tiltott módon kerültek a bérlő birtokába, úgyszintén azokra a dolgokra, amelyek csak történetesen kerültek a bérleti helyiségekbe. (K. P. V. 8524/1930.)

55. *Késedelmi kamat* címen az 1923. évi XXXIX. törvény-cikkben megállapított kártérítés helyett 8°/_o nál magasabb kamat nem ítélt meg. (K. P. II. 256/1932.)

56. A férj a kezelése alá adott *külön vagyon* tiszta jövedelmét, amíg felesége másként nem rendelkezik, úgy tekintheti, hogy felesége azzal a házassági terhek viseléséhez önként hozzájárul és őt a jövedelemnek ily célú felhasználására feljogosította. (K. P. III. 2460/1932.)

57. A 32 évi időnek, mint kereseti jogot *elévítő* ténynek jogi hatása a birói gyakorlatban érvényre emelt jogszabálynál fogva a személyjogi, vagy családjogi viszonyból eredő igényekre nem érvényes. A jelenleg érvényben levő anyagi magánjog a gyermek törvénytelenítése iránt való kereset beadására záros határidőt nem állapít meg s a tervezetnek ide irányuló rendszerét a birói gyakorlat még nem fogadta el. (K. P. III. 4600/1931.)

58. Visszafizetési késedelemről eltekintve, a *letéteményes* csak akkor köteles a letett pénz után letétezőnek kamatot fizetni, ha azt jogosulatlanul saját hasznára fordította. (K. P. VII. 3533/1932.)

59. A házasságon kívül született gyermeknek, atyja törvényes leszármazójának gazdaságában kereső korában kiképzetésének megfelelő ügykörben kifejtett tevékenysége tekintetében az *ingyeneség vélelme* nem nyerhet alkalmazást. (K. P. IV. 6683/1930.)

60. Az *utalványozó* az utalványt az utalvány elfogadása után vissza nem vonhatja.

Az utalványozott csak az elfogadás érvényességére vonatkozó az utalvány, vagy az elfogadás tartalmán alapuló, vagy közvetlenül ellene irányuló kifogásokat hozhat fel az utalványos ellen. (K. P. IV. 2435/1932.)

61. Járadékbiztosítási szerződésben kötelezett *életjáradékra* is alkalmazni kell a 118. E. H.-ban foglalt azt a jogszabályt, mely szerint az utólagosan kiszolgáltatott járadéknak esedékesség napja előtt meghalt jogosítottnak örökösei a halálozás napjáig lefolyt időszakra eső aránylagos részt követelhetik. (K. P. VII. 2443/1931.)

62. A telekkönyvvezető magasabb képesítés hiányában szellemi tevékenységet igénylő foglalkozása ellenére a *honoráciorok* osztályához nem tartozik. (K. P. III. 4445/1931.)

63. Az atya halála után királyi, illetve jelenleg kormányzói kegyelemmel *törvényesített* gyermek törvényesítésének joghatálya visszahat az atya halálának időpontjára. (P. H. T. 738., K. P. II. 1289/1932.)

64. Ha az átruházott ingatlan rész jövedelme a kikötött ellenszolgáltatásokat nem fedezte, sőt a valóban teljesített ellenszolgáltatás az ingatlan rész értékének felét meghaladta, a vagyónátruházás az *ági öröklésnek* szempontjából ingyenesnek nem vélelmezhető. (K. P. I. 3119/1930.)

65. Az *örökös minőség* megállapításánál döntő fontossággal bír örökhagyó közvetlen juttatási szándéka, a juttatott vagyontárgyak értékének az egész hagyaték értékéhez viszonyított számottevő volta, mindezekre tekintettel nincs alap annak a feltételezésére, hogy örökhagyó csak azokat kívánta örökösének tekinteni, akiknek a végrendeletben el nem hagyományozott, az egészhez viszonyítva aránylag kisebb értékű vagyontárgyak jutnak.

Nem örökös a csupán hasznélvezeti joggal kedvezményezett s az sem, akinek részeltetése a hagyaték értékéhez képest jelentéktelen.

A *hagyatéki tartozásokat* örökhagyó eltérő intézkedéseinek hiányában az összes örökösök a hagyatékból való részesedésük arányában viselik. (K. P. I. 2935/1932.)

66. A férj életében elkövetett *érdemtelenység* miatt rendszerint csak a férj léphet fel s ha ez nem történt meg, az örökösök az özvegy ellen csak akkor léphetnek fel, ha a férj felesége vétkeességéről nem tudott, vagy a fellépésben akadályozva volt.

A törvénytelen gyermek születése az özvegyet az *özvegyi jogra* érdemtelené teszi. (K. P. I. 2739/1930.)

67. A *szóbeli végrendeletben* kifejezésre juttatott végakarathoz utólagos írásbafoglalása az okiratot írásbeli végrendeletté nem teszi, még abban az esetben sem, ha a feljegyzést az örökhagyó diktálta s azt maga is kézjegyével látta el. (K. P. I. 2034/1930.)

68. Az *örökös társaknak* az öröklési kérdést rendező *megjegyzése* alaki követelményeknek abban az esetben sincs alávetve, ha az örökösök osztozkodása és az ezzel kapcsolatos lemondás akkor történik, amikor a hagyatéki bíróság a hagyatékot az örökösöknek már osztatlan közösségben átadta s ennek alapján a tulaj-

donjog az örökösök javára már be is kebeleztetett. Az ilyen egyesítés érvényességéhez a jogügylet írásba foglalása nem lévén szükséges, a vonatkozó okirat esetleges alaki hiánya a jogügylet érvényességét nem érintheti. (K. P. I. 4382/1930.)

69. Az atyát a feleség hagyatékát képező ingatlanok állagára az egyébként meg nem támadott végrendelet alapján megillető öröklési jogról való lemondása ellenében az osztályos egység szerint a hasznélvezeti jog illetve meg és javára az átruházott ingatlanokra az *elidegenítési és megterhelési tilalom* feljegyeztetett. Ez a feljegyzés a 30. számú elvi határozat szerint joghatályos s ezzel szemben a terhelt ingatlanokra végrehajtási jelzálogjog be nem kebelezhető. (K. P. V. 4660/1932.)

70. Állandóan követett és minden kétséget kizáróan érvényesülő jogszabály, hogy az *utólagos házasság* tényének feltétlenül *törvényesítő* hatásával szemben szigorúan betartott kivétele, hogy a közönséges értelemben vett házasságtörésből származott gyermek az utólagos házasság által való törvényesítés kedvezményéből ki van zárva. (K. P. III. 5200/1931.)

71. A *jászkun* özvegyek jogait szabályozó *V. statutum* a második feleség özvegyi jogának terjedelméről külön nem rendelkezik, az I. T. Sz. 17. §-a értelmében e tekintetben tehát az országos jog általános szabályai nem pedig a jobbágyokra vonatkozó különleges szabályok az irányadók. Az általános szabályok szerint pedig az első és második feleség között az özvegyi jog terjedelmére nézve különbség nincs. (K. P. I. 5714/1931.)

72. A *tulajdonjognak* meghatározott időpontig terjedő s meghatározott időponttól kezdődő *megszerzése* meg van engedve s a tulajdonjogot a telekkönyvi rendtartás 131. §-a alapján a telekkönyvbe ennek megfelelően be lehet kebelezni.

Időpontról, nem pedig halálesetre szóló rendelkezésről lévén szó, az *ügylet érvényességéhez* a végintézkedésekre megszabott alaki kötelek betartása nem szükséges.

Az ügylet érvényességét nem érintheti az a körülmény, hogy a felek az osztályos egységben nem megfelelő jogi műkifejezést használtak. Az utóöröklési jog feljegyzése tehát ilyen esetben egyértelmű a *tulajdonjog korlátozás* mellett való bekebelezésével.

Utóöröklési jogot csak az örökhagyó rendelhet, valamely előörökösnek jutó vagyona, az örökösök tehát az osztályos egységben *utóöröklési jogot* meg nem állapíthatnak. (K. P. I. 3601/1932.)

73. Az örökös bármily címen örökölte a hagyatékot, a *hagyományokért* a hagyaték értéke erejéig felelős. (K. P. I. 3334/1930.)

74. A házastársakat egyenlő arányban megillető tulajdonjogból folyó igényre nézve az anyagi jognak nem a közszerzeményre vonatkozó rendelkezései, hanem a tulajdonostársakra, illetve a *tulajdonjog közösségre* vonatkozó jogszabályok az irányadók. Ezek szerint a közös dolog rendes kezelése a közösségben levő tárgyak mindegyikét egyaránt megilleti és részeik arányában a közös ingatlan használatához van joguk. Az ilyen közös tulajdonostársak jogosítva vannak tehát az eszmei hányad szerint való közös osztatlan és együttes birtoklásra. (K. P. VI. 3983/1930.)

75. Az *özvegyi jog* nem illeti meg azt a nőt, aki férjétől annak halálakor különváltan él, hacsak ki nem mutatja, hogy a különélésre a férje szolgáltatott okot. (K. P. I. 848/1932.)

76. Nem lehet a jó *erkölcsökbe ütközőnek* tekinteni a feleknek közjegyzői okiratba foglalt azt a megállapodását, amelyben a házastársak az egyik házasságtöréstől egyoldalúlag megszakított házasság felbontása esetére a megszakított féltől fizetett nőtartásdíj felemelését s ezzel a nő megélhetésének biztosítását kötötték ki.

Amennyiben a kötelezett fél a közjegyzői okiratban vállalt kötelezettségét egy félélet meghaladó időn át minden kényszertől mentesen, valamely kifogás, vagy fenntartás nélkül önként teljesítette, ebből okszerűen következik, hogy a megállapodás érvényét elismerte, illetve megtámadási jogáról lemondott. (K. P. III. 2636/1932.)

77. A *közszerzeményi igénynek* hagyatéki tárgyaláson való nem érvényesítéséből erről az igényről való lemondásra jogszerűen következtetni nem lehet. (K. P. I. 4765/1931.)

78. A vadházasságban élők között történt vagyonátruházásra is fennáll a *kötelesrész* igény tekintetében az a vélelem, hogy az átruházás ingyenes volt. (K. P. I. 4901/1930.)

79. Az örökhagyó társadalmi állásának és vagyoni helyzetének megfelelő neveltetési és kiképeztetési költségek, amelyek közé a katonai szolgálat költségei is sorozandók, továbbá a vagyon javadalmából való kisebb részesítések nem esnek *betudás* alá.

A házassági óvadék tekintetében ellenben a betudási kötelezettség fennáll. (K. P. I. 4435/1932.)

Szerkesztői üzenetek.

M. F. A magunk részéről is célszerűnek és helyesnek találunk olyan gyakorlat kialakulását, mely szerint a haláleset felvételt kiállító közeg az özvegy életkorát az özvegy megnevezésénél mindjárt jegyezze is be. Ennek az adatnak ismerete nélkül ugyanis sok esetben nem lehet megállapítani azt, hogy az illetékek összege 50 pengőt meghalad-e, vagy sem. Ez a kérdés azonban külön rendeleti szabályozást nem igényel, mert a közjegyzőknek módjukban áll a tárgyaláson az özvegy életkorát megállapíttatni, kétség esetén igazoltatni. Sőt minden eshetőséggel számolva egyszerűen megkeresést intézhetnek a halálesetfelvétellel megbízott közegekhez ennek az adatnak állandó feltüntetése végett. Ilyen megkeresés teljesítése elől az illető hivatalos közegek bizonyára nem fognak elzárkózni, amint hogy tudomásunk szerint az életkor kitüntetését igen sok helyen már régebben eszközlik is.

B. M. Mi is sokat tépelődünk afölött, mire jó az illetékirovási ügyeknek kettős iktatása (pl. egész külön Vi. és Vk. számok szerint.) Tépelődésünk nyomán egyéb akceptábilis indok hiányában más eredményre nem juthattunk, mint arra: az illeték-adminisztráció az egyes rendszerű iktatás mellett túlegyszerű s nem elég zavartkeltő volt, kettős iktatással már lesz elég fennakadás, zavar és nehézség s ami ellen modern jogállamban küzdeni eléggé sohasem indokolt s aminek gyökeres kiirtására törekedni minden modern közigazgatási jogász elemi kötelessége, ekként a szent bürokratizmus is újabb területet hódíthat el az egészséges és természetes gondolkodás rendelte ügykezeléstől.

A. K. Az örökbefogadási szerződés illetékének első szabályozását az Illeték Díjjegyzék 80. tétele eszközölte, megállapítván az örökbefogadási okira *ívenként* 1 korona illetéket. Az 1920: XXIV. t.-c. 9. §-a fenti illetéktételt hatályon kívül helyezte s az örökbefogadott személyes körülményei szerint különböző új illetéktételeket állapított meg, minden esetben azonban azzal, hogy az új tételek a szerződés *első ívétől* járnak. A 163,600/1920. P. M. rendelet 19. §-a kifejezetten azt rendeli, hogy „az örökbefogadási szerződések az 1920:34. t.-c. 9. §. 1—4. pontjában meghatározott illetéktételek helyett a következő illetékek alá esnek.” Ezt követik 4. pontban nagyjában azonos osztályozás szerint a pengőre átszámított illeték összegek. Hasonlóan rendelkezik az 5100/1931. M. E. rendelet 9. §-a is, mindössze azzal a változtatással, hogy az ille-

tékösszegeket felemeli. E két utóbb hivatkozott rendelet § már nem szól az első ívről, vagy az ívenként való illeték megállapításról, mivel azonban mindkét § az 1920:XXIV. t.-c. 9. §-át csupán az illetéktételek tekintetében kívánta módosítani, nyilvánvaló, hogy a most hivatkozott §-nak az a rendelkezése, hogy a megállapított illetékek a szerződés első ívétől járnak, feltétlen és kizárólagos hatályban van abban a negatív vonatkozásban is, hogy az illetéktétel magától a szerződés első ívétől jár arra való tekintet nélkül, hogy egy szerződés több személynek örökbefogadását is tartalmazza. Arra ugyanis, hogy az illetékösszeg annyiszor volna lerovandó, ahány örökbefogadottra vonatkozik ugyanaz a szerződés, fentiek szerint törvényes alap nincs, sőt ennek az illetéktételnek ívenként való megállapítása egyenesen ellene mond. Hogy a központi díj és illeték kiszabási hivatal mindezek ellenére milyen alapon követeli annyiszor a megállapított illetéktételt, ahány örökbefogadott szerepel ugyanabban az egy szerződésben, ezt a fentiek szerint jogszerűen megindokolni aligha lehet. Csupán az a magyarázati szabály szólhat az illetékkiszabási hivatal álláspontja mellett, hogy kétség esetében helyes az, ami a kincstárra kedvező. Loyálisan el kell azonban ismernünk azt is, hogy elvértve a félre kedvező magyarázati szabályt is elfogad az illetékkiszabási hivatal, amikor ide vonatkozó kifejezett törvényes rendelkezés hiányában szegénységi bizonyítvány alapján az örökbefogadási szerződések bélyeg illetékmentességét engedélyezi. Mindezeknek a konklúziója ismét csak az: valahogyan mégis csak itt volna az ideje a különböző régen letelt záros határidőkre beigért, az összes illetékkérdéseket rendszeresen, szabatosan, világosan és vitákat nem tűrően szabályozó egységes illetékkodex végre-valahára való megszületésének.

292. Csakis budapesti közjegyzői vagy ügyvédi irodában délutáni állást, vagy otthoni irodgép munkát keres kitűnően gépelő perfekt közjegyzősegédnő, akinek budapesti közjegyzői irodában állandó délelőtti állása van. — Címe a kiadóban „Györs munkás” jelige alatt.

319. **Közjegyzőhelyettesi** állást keresek. Hét évi fővárosi és vidéki gyakorlattal, kitűnő bizonyítványokkal és németnyelvi jogositvánnyal bírok. Igényeim szerények. Dr. Horváth Jenő Szentendre, Kossuth L.-u. 12.

331. Feltétlenül megbízható fiatal **közjegyzősegéd** — gép és gyorsíró — $3\frac{1}{2}$ éves közjegyzői irodai gyakorlattal azonnali belépésre állást keres nagyon szerény fizetési igényekkel. Takács Béla Dunavecse.

332. Budapesti irodámba július elsején való belépésre német nyelvtudással s közjegyzői gyakorlattal rendelkező fiatal, nőtlen **jelöltet**, vagy **kezdő helyettes** keresek. Cím a kiadóban.

333. **Közjegyző helyettesnek** ajánlkozom. Róm. kath. nőtlen vagyok. Mint tapasztalt gyümölcskertész, főnökömnek megfizethetetlen egészségi tanácsokkal szolgálhatok. Benesoczki István dr. ügyvéd Nádudvar.

334. **Közjegyzőhelyettes** 28 évi közjegyzői irodai gyakorlattal, ebből 8 évi jelölt és helyettesi gyakorlattal — helyettesi állást keres kitűnő bizonyítványokkal. Német, szerb, tót nyelvtudással. Dr. lovag Gaszner Gyula, Szeged, Tisza Lajos-körút 14.

335. **Helyettesi** állást keres teljes gyakorlattal bíró, közjegyzői iroda önálló vezetését vállaló közjegyzőhelyettes. Cím: Dr. Fülöp József Budapest I. Pauler-uca 14.

336. Ötéves tényleges **helyettesi** gyakorlattal állást keresek augusztus elsejére, esetleg azonnalra. Dr. Erdőhegyi János közjegyzőhelyettes Győr.

327. **15 évi helyettesi gyakorlattal** azonnali belépésre helyettesi állást keresek. Dr. vitéz Uray László. Budapest, X., Pongrác út 17. L. épület.

A lappal valamint az állásbeföltéssel kapcsolatos levelek, közlemények stb. a felelős szerkesztő címére (Budapest, VII., Thököly-út 95.) küldendők.

Apróhirdetés egyszeri közzétételének díja:

Alkalmazottat keresőknek 2.— P.
Alkalmazást keresőknek 1.— P.